

Tabor

1945 SLOVENSKI HOLOKAVST 1995

1995

EL FORTIN

3-4

TABOR je glasilo Združenih slovenskih protikomunistov
TABOR je last in vestnik Tabora SPB. — Mnenja Tabora SPB
predstavljajo članki, ki so podpisani od Glavnega odbora.

Izdaja ga konzorcij. Predsednik: inž. Anton Matičič
Urejuje in odgovarja uredniški odbor glasila: za lastništvo
lic. Ivan Korošec, upravnik Božo Šušteršič.

TABOR is the voice of the Confederation of the United Slovene
Anticommunists.

TABOR es el órgano de la Confederación de los
Anticomunistas Eslovenos Unidos.

Director: Ing. Antonio Matičič,
Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina.
Propietario: lic. Ivan Korošec

Composición, diagramación y armado:
MALIVILKO - Telefax: (54-1) 307-1044
Impresión: Talleres Gráficos VILKO S. R. L., Estados Unidos 425
(1101) Buenos Aires, Argentina, Tel. 362-7215/1346

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 321.385

NAROČNINA: Za vse države 20 USA dolarjev.

Naročila, reklamacije, nakazila, pošiljajte začasno na naslov:
Bogoslav Sustersic, Gral. Vacca 988 (1686) Hurlingham,
Bs. As., Argentina

Dopise, članke in ostalo pošto pošljite na naslov:
Dusan Dimnik, A. Alvarez 2184 (1602) Florida,
Bs. As., Argentina.

**KO „TABOR“ PREBERETE,
POŠLJITE GA V DOMOVINO!**

**Svobodni sveta
združite se!
Za Boga,
Narod, Domovino!**

Mar. - Abr. 1995 • Buenos Aires • Marec - April 1995

SRAMOTA — OPOZORILO

Ko so se Nemci lansko leto spominjali 50. obletnice atentata proti Hitlerju, še vnukov bivših komunistov niso pripustili biti blizu. Sam predsednik vlade je pred vsem svetom pribil, da se komunisti niso borili proti nacizmu zaradi osvoboditve Nemčije, ampak za njeno sovjetizacijo; kar soveč kot štiri desetletja s krojo in bičem zares izjavljali v takoiimenovani „demokratični“ Vzhodni Nemčiji.

In kako se bo drobcena Slovenija prihodnje tedne spominjala 50. obletnice konca druge svetovne vojne?

Vlada bo razmetala milijone denarja slovenskih davkoplačevalcev, da bo nepopoljšljiva drhal duševnih omejencev, nad razvalinami še vedno ne obnovljenih cerkva in kmečkih domov, nad umetnim jezerom, pod katerim ležijo strohnela trupla tisočev poštenih Slovencev v Teharjah, nad znanimi in še neznanimi brezni Roga, nad tisoči in tisoči plitvo pod rušo zagrebenih poštenih Slovencev, ki niso želeli ničesar drugega, kot dočakati konec vojne v svobodni Sloveniji, rjovela v proslavljanju zločinske, goljufive OF in NOB v znamenju s slovensko krvjo prepojene boljševiske rdeče zvezde ter srpa in kladiva, ki sta skoraj pol stoletja izpodrezovala in drobila pošten značaj slovenskega človeka.

Sramota!

Takšni naj bi šli Slovenci — nazaj v kulturno Evropo?

Ne!

Iz brezen kočevskega Roga, izpod gladine jezera v Teharjah, iz tisočev in tisočev širom mučeniške slovenske zemlje posejanih neznanih grobov slovenskih očetov, mater, starcev in otrok veje nepreslišno opozorilo slovenskih domobrancev:

Svobodni Slovenije, združite se!

Za Boga - Narod - Domovino!

PREŽIVELI DOMOBRANCI

**se bomo poklonili na krajih
morišč našim mrtvim bratom,
skupno z rešenci iz krvavega
pekla,**

ob 50. OBLETNICI

SLOVENSKEGA HOLOKAVSTA

in pokola

SLOVENSKE DOMOBRANSKE VOJSKE.

**Storimo vse, kar je le mogoče,
da se po pol stoletja zopet
snidemo z našimi mrtvimi
bataljoni!**

Ob 50-letnici slovenskega holokavsta

Ves slovenski narod bo letos junija podoživljal strašno krivco, ki mu je bila storjena z vojno in z revolucijo ter s krvavim totalitarnim režimom, ki je zrastel iz nje. Vsi, ki so prelili kri za vero in dom, od leta 1941 pa do konca revolucije, nam bodo tedaj še posebno blizu. Spomin na množični poboj razoroženih domobrancev po končani vojni pa bo med nami zameglil, s svojo strahotno in nečloveško krutostjo, celo praznovanje ob pol stoletnici konca vojnih grozot in okupacij, ki jih bodo evropski narodi upravičeno prirejali v istem času.

Rana, ki so jo komunistični revolucionarji prizadeli slovenskemu narodnemu telesu s pobojem svojih idejnih nasprotnikov in z nasiljem, ki so ga potem izvajali nad narodom v domovini skozi petinštirideset let, ostaja celo zdaj, ob svobodni in demokratični slovenski državi — nezaceljena. Njena brazgotina bo neizbrisen madež na našem narodnem telesu.

Ob vsem tem morju krivic, slovenska demokratična oblast še ni storila svoje dolžnosti. Na tem področju dobra volja posameznih zasebnikov ni dovolj! Parlament, ki je legalni predstavnik naroda, ni do zdaj niti simbolično poraval tvarnih in moralnih krivic totalitarizma.

Dovolj smo čakali. Zdaj zahtevamo, da država stori svojo dolžnost!

Zato vas, v imenu vseh političnih, kulturnih in verskih organizacij naše skupnosti, združenih v Medorganizacijskem svetu, pozivam, da se pridružite akciji, ki jo pričenjamo demokratični Slovenci po vseh celinah sveta. S tisoči podpisov na naši Zahtevi hočemo vzbuditi poslancem slovenskega državnega zbora vest in doseči poravnavo krivic, ki ovirajo narodno spravo.

Ob vseslovenski počastitvi žrtev revolucije junija letos bomo predstavili Državnemu zboru naslednje Zahteve, tudi z vašimi podpisi.

prof. Tine Vivod
za Pripravljalni odbor „Zedinjene Slovenije“

POZIV DRŽAVNEMU ZBORU IN PRISTOJNIM OBLASTEM DRŽAVE SLOVENIJE

Petdeset let po koncu komunistične revolucije podpisani Slovenci zahtevamo, da Državni zbor in pristojne oblasti države Slovenije izpolnijo svojo dolžnost.

V času, ko mineva:

- 50 let po vzpostavitvi komunistične totalitarne oblasti nad slovenskim narodom, usodo in premoženjem slovenskih ljudi;
- 50 let po koncu druge svetovne vojne, ki se je nadaljevala kot hladna vojna med demokracijo in komunizmom;
- 5 let po političnem preobratu in pričetku demokratičnih sprememb v Sloveniji;
- 4. leto veljavnosti ustave države Slovenije, ki pomeni prelom s preteklostjo; žal pa so iz le-te ostale številne nepopravljene krivice in premnoge žrtve brez povrnjene časti, to pa podaljšuje razdor in onemogoča spravo med Slovenci;

zahtevamo:

- da Državni zbor in pristojne oblasti države Slovenije izpolnijo dolžnost, ki jim jo nalagajo črka in duh slovenske ustave ter določila mednarodnega prava v skladu z Listino Združenih narodov, Deklaracijo Evropskega sveta in Helsinškimi listinami, tako da:
 - izrecno obsodijo komunistično partijo, ker je med vojno in okupacijo zlorabila slovensko željo po svobodi in narodnoosvobodilni boj v svoje revolucionarne namene;
 - obsodijo zločine, ki so jih izvajali nosilci revolucije nad slovenskim narodom pod pretvezo osvobodilnega boja, hoteč uničiti svoje idejne in politične nasprotnike;
 - priznajo, da je bil slovenski odpor proti komunizmu med drugo svetovno vojno samoobrambno in domoljubno dejanje;
 - razglasijo poboj domobrancev in vseh drugih nasprotnikov komunističnega totalitarizma za zločin proti človeštvu;

— obžalujejo nasilje komunistične države in teptanje temeljnih človekovih pravic po končani vojni;

— sprejmejo ukrepe, da bo neodvisna sodna oblast raziskala zločine med revolucijo in po njej;

— sprejmejo zakone, ki bodo pretrgali povezavo s prejšnjo totalitarno ureditvijo in odpravili politične, gospodarske in druge privilegije nekdanjih oblastnikov in njihovih naslednikov;

— razveljavijo obsodbe, ki so jih po vojni izrekla sodišča na podlagi revolucionarnih zakonov, omogočijo poravnavo moralne in materialne škode, ki je bila povzročena premnogim Slovencem med revolucijo in po njej, in zagotovijo enake socialne in druge pravice pod enakimi pogoji vsem žrtvam vojne in revolucije;

— sprejmejo zakone, ki bodo v državi Sloveniji uveljavili pravno državo v skladu z ustavo, konvencijo o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (Svet Evrope) in Splošno deklaracijo o človekovih pravicah (Združeni narodi).

Podpisani pričakujemo, da bodo predstavniki države Slovenije zadostili pravic!

Na slovenski zemlji in v zdomstvu leta 1995.

(Sledijo podpisi)

NACE FRANČIČ

Ob 50-letnici Vetrinske tragedije

*Učiti zmotne nauke je nekaj hujšega
kot kovati ponarejen denar.
(Sv. Tomaž Akvinski)*

Krivi nauki, potvorbe, tatvine, laži in še drugo so hude človeške napake, ki spremljajo človeka skozi vso njegovo zgodovino. Vse te zablode pa so prav zagotovo dosegle svoj višek v komunizmu in njegovi ideologiji.

V knjigi „Rihard Sorge in njegova resnična zgodovina“, katero so napisali trije vzhodnonemški komunisti po vojni v zahvalo njegovim prizadevanjem v korist Sovjetske zveze, so med drugimi zapisali tudi to

debelo laž: „Komunisti ljubimo življenje.“ Če človek pomisli na milijone sužnjev, ki so žalostno končali svoje življenje v sibirskih gulagih, pa na one, katere so komunisti postrelili tudi v Rusiji in Španiji in povsod drugod, kjer so prišli na oblast, pride do spoznanja, kako z lahkoto in brez sramu komunisti lažejo in varajo naivne množice, češ mi smo tisti, ki vam bomo ustvarili lepšo in boljšo bodočnost.

Kdo od starejših se ne spominja (vseh) grozot, ki so se dogajale v španski državljanski vojni, vse ono so naši predvojni časopisi in revije dobro opisali in celo ilustrirali v knjigi: „Tragedija španskih generalov“. Njen avtor Julio Merino doživeto opiše dogodke, kateri so privedli Španijo v krvavo revolucijo v letih 1936-39. Prav v tej knjigi sem prebral zanimivo anekdoto, ki se nanaša na pogovor med tedanjim predsednikom Nicetom Alcalá de Zamora in tedanjim šefom vrhovnega štaba generalom Franciscom Francom.

Franco: „Dogodki, ki se porajajo v naši deželi mi povzročajo skrbi za bodočo usodo Španije!“

Zamora: „Le pomirite se general, v Španiji komunizma ne bo.“

Franco pa je zaključil svojemisli takole: „Nisem siguren, da komunizma v Španiji ne bo, vem le to, da ga ne bo tam, kjer bom jaz!“

Tudi Slovenci nismo verjeli, da bo nekoč naša domovina podlegla navalu komunizma. Rusija je daleč, so govorili naši ljudje. Pa je prišel tudi k nam. Ugodne mednarodne okoliščine so mu pomagale na oblast, katero je izvajal z vso okrutnostjo skozi pol stoletja. Četudi se je njegova neomejena moč očitno zmanjšala, se ga mnogi Slovenci, ki so prestali hude zapore in šikane, še danes bojé.

Po končani drugi svetovni vojni so se Slovenci, poklicni in nepoklicni zgodovinarji doma in v zdomstvu, velikokrat hudo pregrešili zoper same sebe. Z neresnim zgodovinopisjem so hoteli tok naše polpretekle zgodovine usmeriti tako, da bi ta ustrezal njihovim željam. Za komuniste je bilo pošteno in hvalevredno samo tisto, kar so storile za „osvoboditev“ našega naroda KP, OF ter NOB. Vse ostalo je bila kolaboracija ter izdajstvo, katero nam očitajo komunisti ob vsaki priliki samo zato, da bi odvrnili od sebe svoje izdajstvo. Vsem potvorbam so komunistični zgodovinopisci skušali dati čimbolj znanstveno obliko.

Tudi v zdomstvu ni manjkalo takih, ki so podlegli skušnjavam krivega zgodovinopisja. Slovensko preteklost so opisali fragmentarno — po koščkih — v Zbornikih Svobodne Slovenije in drugod. Tako npr. so

slovenske domobrance in njih ustanovitelja prikazali slovenskim zdomcem kot kolaboracioniste tujega okupatorja in s tem povzročili razdor v borčevski organizaciji leta 1962, kateri je sledil pozneje še v Slovenski kulturni akciji. Zaradi zgodovine, ki je neizprosna (nikomur ne prizanese), bo treba sprejeti dejstvo, da so slovenski domobranci in njihov ustanovitelj nosilci najčistejšega poglavja slovenske polpreteklosti! Zakaj? Zato ker so branili slovenski dom pred nasiljem domačih komunistov, pa istočasno blažili srd tujega okupatorja.

Pričakovati bi bilo, da bi „Nova slovenska zaveza“ zavzela jasnejše stališče do slovenskega domobranstva. Ob 50-letnici njegove ustanovitve mu je posvetila nekaj skopih in zelo nekompromitiranih stavkov v obliki zgodovinske novele. Ustanovitelja pa sploh ni omenila. Tako vendar ne gre!

Kaj je torej zgodovina slovenskega naroda? Je Karantanija, so kmečki upori, so slovenski griči posejani s cerkvami, je Napoleonova Ilirija, je škof Anton Slomšek, sta prva in druga Jugoslavija, je tuja okupacija, je komunistična revolucija ter njuna zloglasna voditelja: Kardelj in Kidrič. Slovenska zgodovina sta tudi Turjak in Grčarice, je slovensko domobranstvo in njegov ustanovitelj general Leon Rupnik, je škof Gregorij Rožman, sta Narodni odbor in Vetrinjska tragedija, je dr. Valentin Meršol, sta Kočevski rog in teharsko jezero, je slovenska diaspora v svetu, je polstoletna sužnost Slovencev pod komunistično diktaturo, je končno svobodna slovenska država.

Vsi tile mejniki in osebe so naša zgodovina, katero moramo možato nositi na naših ramenih: svetlo-veselo, pa temno-žalostno. Daj Bog, da bi se njene temne sence nikoli več ne ponovile. Da bi Slovenci nikoli več ne grešili zoper same sebe. Da bi odslej naprej brez sovraštva med seboj živeli v miru in slogi za večne vrednote slovenstva:

Bog, narod, domovina!

Na razpolago je še nekaj izvodov knjig
TEHARJE - KRVAVE ARENE
in
PRVA NACIONALNA ILEGALA -
Štajerski bataljon

Naročite jih lahko pri upravi Tabora: Bogoslav Šušteršič:
General Vacca 988 - 1686 Hurlingham - Bs. As. - Argentina

Mednarodni interesi in Slovenci

Dne 7. decembra 1941 so vse večje radio postaje v ZDA prekinile s svojimi rednimi programi in naznanile svetu, da so japonska bojna letala napadla lukso Pearl Harbor na Havajih. Luka Pearl Harbor je bila pomoska baza ameriške mornarice na področju Tihega oceana. Dočim je Japonska pred tem že podjarmila velik del vzhodne Azije, je pa bil to prvi napad na ameriške tarče ter ameriško ozemlje. Napad je povzročil ogromne škodo in izgubo kakih 3000 življenj.

Kot posledica tega napada so ZDA vstopile aktivno v drugo svetovno vojno na strani zapadnih zaveznikov in Sovjetske zveze, kar do takrat še niso. Hitlerjeva Nemčija je do tega datuma že okupirala večino Evrope, vključno Jugoslavijo odnosno Slovenijo. Prav tako je Nemčija že napadla Sovjetsko zvezo.

Zozirom na ameriški vstop v zavezništvo s Sovjetsko zvezo komentira Justin Stanovnik v Slovencu 17. septembra 1994 na strani 22 takole: „Tedad so namreč Američani sodelovali z enim od totalitarizmov v boju z drugima dvema. Lahko bi rekli tudi ‚kolaborirali‘, zakaj če pomislimo, da je politični, gospodarski in kulturni temelj ameriške družbe demokracija in da je bila Sovjetska zveza tedaj monolitni totalitarni kolos, potem moramo pač reči tudi, da so Američani sodelovali s svojim protiprincipom. Ta nje same ni ogrožal, ogrožal in končno usodno prizadel pa je velik del svobodnega, v nekem smislu bi lahko rekli — ameriškega sveta. To sodelovanje so Američani morda imeli za koristno ali celo za nujno, a kljub temu nosi znake mrzke in tolikanj razvpite kolaboracije.“ To je bilo namreč v **interesu** Amerike — in otalih zapadnih zaveznikov — vendar pa manjka v tem sodelovanju vsaka demokratična morala, da o povojnem prisilnem vračanju protikomunističnih beguncev v razne komunistične države sploh ne govorimo. To slednje pa je, seveda, zločin, na kar se pa Amerika z zavezniki vred ni ozirala, ker je to bilo v njenem interesu.

V Sloveniji so aprila 1941 komunisti ustanovili Protiimperialistično fronto in pozdravili Nemce in jih povabili v Slovenijo, prebivalstvu pa svetovali naj z Nemci sodeluje. **Komunisti so bili torej prvi kolaboracionisti z okupatorjem** ker je bilo to v interesu Sovjetske zveze.

Po nemškem napadu na Sovjetsko zvezo so se pa komunisti čez noč prelevili v sovražnike Nemčije in kasneje ustanovili takoimenovano Osvobodilno fronto. Proglasili so se za skupino, ki naj ima izključno vodstvo odpora proti Nemcem, torej niso trpeli nobene druge vojaške ali vsaj paravojaške organizacije. Ivan Korošec nam je o tem že veliko napisal tudi v obliki knjig in bralcu toplo priporočamo njegove spise, na primer o Štajerskem bataljonu, o formacijah, ki so delovale izven komunistične OF. Štajerski bataljon se je kasneje pridružil Slovenskemu domobranstvu. Toliko za uvod.

Če kdo, potem je bila in še vedno je Anglija najtesnejša zaveznica ZDA. Vendar je takratni ministrski predsednik Churchill zvedel že tri dni prej, da bodo Japonci napadli Pearl Harbor, pa tega predsedniku Rooseveltu ni povedal, ker to ni bilo v interesu Anglije. Seveda je vzrok jasen, hotel je, da bi ZDA vstopile v vojno, kar je bilo v interesu Anglije. Vendar je to bilo narejeno zavezniku, kaj vse je pa lahko povzročil drugim, ki niso bili zavezniki Anglije? Da je angleško vedenje med drugo svetovno vojno bilo vse prej kot moralno, lahko sklepamo iz tega: Anglija še ni dala v javnost mnogo dokumentov, ki bi jih morala po 50 letih, med temi o vračanju domobrancev. Zopet, ker to ni v interesu Anglije.

V mednarodnih odnosih ni ne prijateljev ne sovražnikov, temveč so samo interesi. Ti interesi pa se nenehno spreminjajo. Kot primer teh „nemoralnih“ interesov pa je že omenjeni Churchillov molk o japonskem napadu. Churchill je rekel v javnosti, da prisilnega vračanja ne bo, kako je pa ukrepal privatno, pa vsi vemo, ker je bilo to v interesu Anglije. Grof Tolstoy je v svoji knjigi pokazal na MacMillana kot krivca prisilnega vračanja. S tem se tudi strinjam, toda sem mnenja, da bi moral Tolstoy stopiti še na zadnjo stopnico, kateri je ime Churchill. Če je Churchill tako ravnal s svojim najzvestejšim zaveznikom odnosno molčal o japonskem napadu na ZDA, niso bili zato slovenski domobranci zanj niti sitna muha.

Poznan je primer, kako je dr. Valentin Meršol prosil feldmaršala Alexandra v Vetrinju, naj vsaj slovenskih civilistov ne vrne Titovim partizanom. Alexander je dr. Meršola vprašal, kako ve, da so bili domobranci vrnjeni partizanom v roke? Dr. Meršol je odgovoril, da so nekateri ušli in se vrnili v taborišče v Vetrinje in to povedali. Alexander je obljubil, da civilistov ne bodo vrnili. Zakaj? Angleška podlost je prišla na dan in je ni mogel več zanikati. Bilo pa je v interesu Anglije, da bi dal videz, da Anglija postopa moralno. Seveda!

Na žalost Slovenci nismo imeli svoje države in tudi nismo bili preveč seznanjeni o mednarodnih interesih. Vse od časa Karantanije pa do leta

1991 Slovenci nismo imeli lastnega kadra za zunanje zadeve. Avstroogrski Dunaj Slovincem ni pustil delovanja na tem področju, v bivši Jugoslaviji pa so mednarodne zadeve zopet bile v tujih rokah, v srbskih.

Marko Kos je v Slovincu 15. oktobra 1994 obdelal odnose med državami s teoretskega stališča v članku „Realnost zunanje politike Slovenije“. Mogoče bi bilo bolj primerno semantično reči stvarnost kakor realnost. Vendar se teorija imenuje realnost in bo najbrž pri tem ostalo. Kos pravi, da je nastala šele po drugi svetovni vojni. To ne bo držalo, res pa je, da je bila takrat formalizirana pod imenom doktrina realizma, ki sta jo utemeljila dva Američana George Kennan in Hans Morgenthau. Na kratko povedano, v meddržavnih odnosih obstoji princip „volk volka“. Kos našteje štiri pravila te doktrine. Prvo je: skrajna rešitev problema mednarodne negotovosti je vzdrževanje ravnotežja proti potencialnim sovražnikom. Drugo pravilo je, da je treba izbirati sovražnika in prijatelje predvsem na podlagi njihove moči, ne pa na podlagi ideologije ali po notranjem značaju režima. Tretje je v tem, da moramo pri odgovoru na tuje grožnje bližje gledati njegove vojaške sposobnosti kot pa namene. Četrto pravilo pa zahteva, da moramo izločiti moralizem iz zunanje politike.

V času druge svetovne vojne je povprečen Slovenec bil prepričan, da je to, kar je rekel Churchill v javnosti, tudi resnica in o tem sploh ni podvomil. Ne samo povprečni Slovenci, tudi voditelji in inteligenca je slepo verjela Churchillovim javnim izjavam. Bilo je govora, da je Churchill predlagal, naj bi Zavezniki napadli Nemce z izkrcanjem okoli Trsta in ne v Siciliji. V to so Slovenci tako trdno verjeli, da so v Ljubljani samo še čakali na ta dan. Churchill je zelo verjetno to izjavil, da bi odvrnil nemško pozornost od Sicilije kar je bilo zopet v interesu Zaveznikov. Slovenci smo pa s to izjavo gradili v oblake.

Čeravno nam je težko priznati, moramo vseeno reči, da smo bili v teh ozirih popolnoma naivni. Bili smo obrnjeni samo navznoter in ne navzven. Tudi slovenski voditelji niso ravnali nič drugače. Kako bi sicer, saj so izhajali iz istega ljudstva. Neki italijanski general, imena se sedaj ne spominjam, je po okupaciji dela Slovenije rekel, da imamo „piccolo mondo sloveno“, mali slovenski svet.

Poleg tega smo pa imeli tudi naš slovenski manjvrednostni kompleks; verjetno ga imamo še vedno. To sem sam dognal, vendar malo po ovinku. Pred leti sem dobil tretjo nagrado za spis (Kultura in prosveta to naša bo osveta?) v reviji Meddobje. To so zvedeli v Torontu in me povabili za slavnostnega govornika o tem spisu na proslavi 29. oktobra.

Po programu so mi govorili, da je bila to prelomnica. Tega nisem takoj razumel in sem o tem dolgo razmišljal. Kakšna je bila razlika med prejšnjimi govorniki in menoj? Končno mi je šinilo v glavo, da so vsi drugi pred menoj jokali, kako so majhni, kako nas zatirajo, kako smo nepomembni itd. Bil sem prvi, ki ni jokal. Zakaj? Odrastel sem v ZDA in nisem nikdar imel poznanega čuta manjvrednosti. Ta čut pa je predvsem lastnost družbe, družina otroka v to komaj uvaja. Družbene ali socialne karakteristike, med temi je tudi čut manjvrednosti, si pa otrok prevzame v najstniških letih kakor to teorizira Vamik Volkan poznan strokovnjak v psihološko-političnih vprašanjih. Če pri tem izvzamem nekaj štosov in tematiko, nisem dejansko povedal nič drugega kakor vsi ostali govorniki pred menoj, pač pa nisem tarnal. To je, torej, bila tista prelomnica.

Šele z begom kakih 60.000 Slovencev leta 1945 v razne države po Evropi in kasneje prekomorske dežele, smo začeli Slovenci spoznavati svet.

Komunisti kot internacionalisti so pa, seveda bili o tem ne samo seznanjeni, temveč tudi izurjeni. Že samo to je bila velika prednost komunistov in jim znatno olajšala prevzem oblasti. V nasprotju z današnjim slučajem so takrat imeli komunisti mednarodno zaledje in stalno podporo Sovjetske zveze, ki je bila velesila. Koliko in kakšnih interesov se je skladalo in križalo samo s strani Sovjetske zveze? Prav tako so imeli slovenski komunisti stalno pomoč komunistov v raznih drugih deželah po svetu. Tukaj lahko dam za primer angleškega komuniste v obveščevalni službi v Egiptu. Redno je pošiljal v London poročila kako komunisti uspešno kljubujejo Nemcem v Sloveniji in drugod po Jugoslaviji. Vse to je bila seveda izmišljotina, angleški Foreign Office (Zunanje ministrstvo) pa je verjetno na podlagi teh poročil kasneje prešel v podporo partizanov in ne drugih protinemških edinic v Jugoslaviji, kar je bilo zopet v interesu Anglije in, seveda, tudi ostalih Zaveznikov. Če pa bi Churchill mogel, bi se dogovoril tudi z vragom, samo da bi bilo to v interesu Anglije. Ena nekomunistična in protiokupatorska skupina je bil tudi Štajerski bataljon (seveda tudi srbski četniki), in bralcu svetujem naj o tem bere v spisih in knjigah Ivana Korošca.

Nadalje so bili nekateri partizani tudi španski borci in so bili izurjeni v gverilskem vojskovanju. Zdi pa se, da jim to ni bogve kaj pomagalo, ker so jih domobranci zlahka vojaško pregnali, kajti domobranci so bili veliko bolj motivirani. Vojaških uspehov komunistov v bojih s protikomunisti lahko naštejemo na prstih ene roke. Naj omenim Turjak in Grahovo. V obeh primerih to niso bili domobranci temveč vaše straže, katerim pa je zelo manjkala organizacijska sposobnost, posebno na širšem terenu. Prav

tako je bila v obeh primerih odločilna tudi italijanska artilerija (komunistična kolaboracija z okupatorjem proti bratom Slovencem), česar pa vaše straže niso imele.

Seveda slovenski protikomunisti niso imeli mednarodne pomoči in niso imeli na svoji strani Sovjetske zveze. Na svoji strani niso imeli niti Italijanov in tudi ne Nemcev, kljub vsej komunistični propagandi o kolaboracionizmu. Italijani in Nemci so se samo brigali za obrambo njim pomembnih objektov kot železnice, električne napeljave, telefonske zveze, ponekod tudi važnejše ceste itd., kar je bilo zopet v interesu Italije odnosno Nemčije. Borbe med slovenskimi protikomunisti in komunisti so jim pa seveda še prav prišle, saj so Slovenci pri tem streljali drug drugega. To pa so si okupatorji seveda tudi želeli, to je pobiti čim več Slovencev.

Slovenci na splošno, pri tem vključujem tudi intelektualce in politike, pa so bili kot vedno obrnjeni navznoter, in niso imeli pojma, kaj se dogaja, ali ne navzven in kakšne zunanje sile in silnice so obstajale, ki so imele usodne posledice za slovenski narod. Je sicer res, da nam je dr. Kuhar hotel nekatere te stvari dopovedati po radiu iz Londona, toda smo ga obsojali, ko je rekel, naj gredo domobranci v gozdove. Zavedal se je velike nevarnosti, ki je pretila slovenskemu narodu in predvideval poveljne posledice.

Intelektualci in politični voditelji bi se morali potruditi, da bi vsaj nekaj tega vedeli in razumeli, pa na žalost niso. Preveč so zaupali samo v božjo voljo, kot je rekel Milan Zajec. Ameriški pregovor pa pravi, da Bog pomaga tistim, ki si sami pomagajo. Torej, samo moliti in čakati ni dovolj. Treba se je tudi potruditi.

Omeniti pa moram, da se je general Rupnik veliko bolj potrudil kot pa drugi. Vedel je za jaltske dogovore in je hotel, da bi se domobranci, srbski četniki in hrvaški domobranci združili v skupnem odporu proti Titovim partizanom v Sloveniji. Vendar pa so najprej Srbi prešli preko Soče in nato še Hrvati v Avtrijo in tako pustili Rupnika na cedilu. Njegov načrt je propadel, ostala žaloigra pa je pač dovolj poznana.

G. Hirschegger je v Svobodni Sloveniji sicer trdil, da bi bil konec domobranske vojne še strašnejši kot je dejansko bil, če bi pri tem intervenirala Sovjetska zveza. V tem se z njim ne strinjam. Stalin se ni hotel vtikati celo v tako važne stvari kot v usodo Trsta, kaj šele v notranje boje v Sloveniji, ki pa je bila že itak na interesni periferiji, poleg tega pa je v Jalti pripadla Jugoslavija v takoimenovano 50/50 interesno področje. Tako Anglo-Amerikanci kot Sovjeti pa so se jaltskih sporazumov precej

točno držali, seveda Sovjeti manj kot Anglo-Amerikanci, skoraj do zadnjega. Šele z razpadom Sovjetske zveze so ti sporazumi prišli ob veljavo.

Sovjetske intervencije bi torej ne bilo, kajti s tem bi lahko intervenirali po jaltsem sporazumu tudi zapadni zavezniki, to je pa nekaj česar Stalin ne bi bil pripravljen tvegati. (Znano je tudi, da Hruščev leta 1956 ni hotel poslati v Madžarsko svojega vojaštva, dokler ni bil gotov, da Zapadni zavezniki, torej NATO, ne bodo intervenirali. To pa kljub jaltskim sporazumom, po katerih je Sovjetska zveza imela pravico.)

Če bi pa do intervencije dejansko le prišlo, bi le-ta bila jugoslovanska. In če bi bila domobranska vojska poražena (tega ne bi avtomatično trdil, ko je komaj pečena Teritorialna uspela poraziti na celi črti takoiimenovano Jugoslovansko ljudsko-srbsko armado), bi pa lahko vsak izmed nas to sprejel kot poraz na bojnem polju, kjer bi domobranci dali vse od sebe, kot poraz v bitki, in vsaj za mene, bi bila njih smrt častna, na kar bi bil lahko vsak protikomunist ponosen. Torej vse nekaj drugega kot pa le Kočevski Rog, kjer so bili izdani in razoroženi, in so umirali brez možnosti obrambe.

Ali so se Slovenci v domovini kaj naučili o mednarodnih interesih? Zdi se, da ne preveč. V časopisu Slovenec od 5. novembra 1994 na strani 40 piše tudi tole: „Slovenec ima že prirojen občutek manjvrednosti in najbolj je srečen, če ga pustimo pri miru, za lično ograjo urejenega vrtička, veliki svet pa naj se meni zase. Kljub vsemu pa se je treba soočiti s tem svetom. Prvi dosežki so nas začudili in nam vlili nekoliko samozavesti, stare zavore pa ostajajo in se prepletajo s politiko **interesov** močnejših držav.“

V pogovoru Rodne grude z g. Volovškom, poznanim slovensko-argentinskim umetnikom, je v dvojni številki za november-december 1993 na str. 8 tudi tole: „...pravo odkritje za vse ljubitelje umetnosti, odkritje pa je bila tudi sama slikarjeva osebnost, saj se je v številnih pogovorih predstavil kot pravi svetovljan, katerega miselni svet daleč presega tako značilno slovensko ozkost in zaverovanost vase.“ Torej zopet navznoter. In malo naprej je rekel Volovšek tudi tole: „Predali so nas Angležem. Skrivna interna vojaška informativna služba je vedela vse o položaju pri nas, več od nas.“ Torej je razno govorjenje, da Angleži niso vedeli, kdo so domobranci ali druge protikomunistične skupine, samo govorjenje. Vse so dobro vedeli, ravnali pa so po lastnih nemoralnih interesih.

Vardevanje besede

Že dobro poznani zdomski kulturni delavec v Argentini, pisatelj, kritik in publicist **Tone Brulc** je dne 28. januarja t. l. napolnil 68 let burnega, pa plodnega življenja. Zato se nam zdi primerno, da bi ob naših čestitkah in iskrenih željah za še mnogo zdravih in rodovitnih let zabeležimo tudi vsaj nekaj kratkih misli, ki se nam rojevajo ob branju njegove knjige **VARDEVANJE ANGELČKA** (Založba Mihelač, Ljubljana, 1993, str. 135, s spremno besedo Andreja Rota), za katero je po izbiri izmed 25 ocenjenih del zamejske in zdomske književne žetve leta 1993 prejel tudi Vstajenjsko literarno nagrado Društva slovenskih izobražencev v Trstu.

Najprej se nam zdi potrebno, da vsaj z nekaj besedami prikažemo življenjsko pot **domobranca** Toneta Brulca, ki tudi v najbolj potvarjanj in sprenevedanja polnih časih ni niti za trenutek pod vomil, kaj je pomenilo in še (vedno bolj) danes pomeni slovensko dombranstvo; kar je izpričal v svojih številnih idejno izkristaliziranih člankih tudi na straneh našega Tabora.

Najbrž širša slovenska javnost tu in onstran oceana ne ve, da je Tone Brulc član mučeniške družine Brulčevih iz Hrušice v občini Šmihel Stopiče pri Novem mestu, nad katero so komunisti že prav na samem začetku svoje revolucije za časa sovražne okupacije v imenu perfidne OF uprizorili svojo zverinsko orgijo. Ko še nikjer na Slovenskem ni bilo ne duha ne sluha o nekakšni „beli gardi“, so komunistični partizani med prvimi žrtvami svojega „osvobodilnega“ boja zverinsko izmučili in še živega zagrebli očeta Franca Brulca, župana občine Šmihel-Stopiče in s koli potolkli šetnajstletnega sina Jožeta. Starejši sin France se je takrat rešil izpred oltarja v Šentrupertu, ko so župnika Nahtigala in kaplana Cvara po grozotnem mučenju prav tako pobili. Sin Lojze se je nato pridružil prvi slovenski nacionalni ilegali v Štajerskem bataljonu in leta 1945 končal kot tisoči domobrancev, ki so jih Angleži razorožene izročili iz Vetrinja v Titovino. Ni torej samo slučaj, da se je ob italijanski kapitulaciji še šestnajstletni študent novomeške gimnazije Tone Brulc zatekel med vaške stražarje v Novem mestu, kjer je lahko bil priča, kako sta se Boris Kidrič in Aleš Bebler dogovarjala z Italijani za uničenje teh legionarjev; kar pa se jim ni posrečilo, ker so ti fantje in možje pod poveljstvom sedaj že legendarnega stotnika Vuleta Rupnika pri Zameškem mostu na Krki

zasledujoče partizane skupaj z njihovimi italijanskimi tanki pognali v beg in tako položili najmočnejši organizacijski temelj slovenskega domobranstva. Kot domobranec je Tone Brulc prišel tudi do Vetrinja, pa se je izognil izročitvi, ker se je v noči 31. maja 1945, ko končno že ni moglo biti nobenega dvoma več, kam so Angleži razorožene domobranske ujetnike pošiljali, pridružil skupini 48 moških, ki so se prebili v Italijo. (Tako bi se lahko o pravem času rešilo mnogo — če ne večina — domobrancev, če ne bi bilo politično vodstvo, ki je v najbolj usodnih trenutkih izpodneslo generala Rupnika, popolnoma nesposobno — celo nevidno, ker se je poskrilo.) V Italiji je Tone Brulc delil usodo tisočev slovenskih beguncev pred komunizmom in v taborišču Servigliano opravil maturo; nakar se je iz taborišča Bagnoli vkrcal za Argentino. V tej plemeniti deželi je navkljub težkemu fizičnemu delu in duševnim mukam končno le našel svoj mir; kot tisoči slovenskih brezdomcev, ki so se bili primorani živeti v daljnjo, novo domovino. S prihranki težkega dela si je kmalu kupil zemljišče in postavil prijeten dom v Slovenski vasi pri Lanusu v predmestju orjaškega Buenos Airesa. Tu je tiho živel do upokojitve v tovarni, ko je zbiral spomine, kopicil stare in nove vtise, prebral več knjig in revij kot — vsaj v Argentini — mogoče noben drug Slovenec in pri tem predvsem budno vardeval deviško čisto slovensko besedo.

Pri prebiranju „posodobljene“ slovenske književne proizvodnje je najbrž zaznaval, da je bila nedolžna slovenska beseda tolikokrat zlorabljena v prisilni jopič. Tedaj je tista prvinska beseda, ki jo je med garanjem in v znoju za preživetje v eksotičnem tujem okolju tako skrbno vardeval, sama bruhnila iz njegove prepolne notranjosti. Začutil je neodjenljivo nujno, da mora tudi sam nekaj povedati. Ko so drugim našim služabnikom pisemstva ostarele in utrujene roke že odlagale peresa, je torej upokojenec Tone Brulc — celo navkljub boleznim, ki so ga pričele nadlegovati — začel pisati.

V celi vrsti naših publikacij v zdomstvu, zamejstvu in domovini je ime Toneta Brulca nenadoma vzbudilo osuplo pozornost. Njegove belestristične črtice so takoj postale poslastice za prefinjene okuse; njegove kritike in načelni članki dokaz načitaniosti in paradigma širokega obzorja, treznega ocenjevanja danosti ter — predvsem — idejne jasnosti. Na nebu svetovnega slovenstva je presenetljivo zablestela nova, žarka zvezda — Tone Brulc. Vsi, ki smo se še sposobni naslajati ob dokazih sveže slovenske književnosti in kulture, smo se osupli spraševali: Kje je bil Tone Brulc vsa ta dolga desetletja? — Odgovoril nam je sam: Vardeval je besedo, ki nam jo je sedaj poklonil zbrano v svojem Vardevanju angelčka.

Vardevanje angelčka je zbirka 12 črtic z motivi sodobne domovine in

njegovega (in našega) novega sveta. Tone Brulc je namreč doma tu in tam. Njegova vardevana beseda enako lagodno in mehko — in zato prijetno poživljajoče — drsi izpod peresa v Gobarjevi jeseni in zbadljivi pikareski Sedem dni prahe Matica Pokljukarja v jarmičku, kot v tujem — nam v Argentini že večne! — (napol) indijanskem okolju Ptiča jokavca, Vardevanje angelčka in slumskega Klica jasijatereja...

Tone Brulc je dokazal, da je pristna slovenska beseda vsemu dorastla; tudi elegantni prikriti ironiji in ubadljivemu sarkazmu. Samo da ni posiljena. Brulčeva ni! Tudi bralec najbolj prefinjenega okusa bo čutil, kako Tonetu Brulcu kultivirana slovenska beseda lagodno-živahno vre iz prenapolnjene notranjosti. Tu ni nobene prisiljene prispodobe, nobenega za lase privlečenega efekta: užitek. Tudi najbolj izbirčen bralec si ga bo rad večkrat privoščil.

Da motivi indijanskih argentinskih legend ne spadajo v slovensko književnost? Te naj opisujejo argentinski pisci? — Niso v desetletjih prisilnega bivanja desettisočev Slovencev na dnu zemeljske oble nujno postali že del tudi slovenskega kulturnega premoženja? To so eksotično zanimiva tvarina; posebej, če nam jo približata tako izglajena slovenska beseda in slog, ki sta Brulčevi posebni odliki. Sploh pa: Kdo sme svobodnemu piscu predpisovati snov? Najmanj Tonetu Brulcu, ki je že s to prvo, razmeroma drobno knjigo, našemu občestvu dokazal, da namerava biti veliki duhovnik v svetišču slovenske besede. —

V letu petdesete obletnice slovenskega holokavsta pa se ob naslajanju z Brulčevimi črticami moramo še vprašati: Koliko takšnihle Tonetov Brulcev — na tem in onem področju — je v teh istih desetletjih strohnelo v Rogu in stotinah drugih brezen širom mučniške slovenske domovine? — Hudo vprašanje, ki zahteva zadovoljiv in jasen odgovor.

Tone Brulc se je rešil, ker se je v skrajnem trenutku pridružil skupini 48 odločnih fantov in mož, ki so svojo usodo vzeli v lastne roke. Kolikim tisočem pa to ni bilo mogoče, ker so slepo zaupali v utopične sanje zanje odgovornih naivnežev, ki so mislili, da bo z brco Rupniku in zamenjavo kokarde na domobranskih kapah izbrisana vsa njihova polomija minulih štirih let. Toda ta neumnost odgovornih vodnikov večinskega protikomunističnega dela naroda niti najmanj ne opravičuje grozotnega zgodovinskega zločina peščice odgovornih kolovodij komunistične revolucije prav za časa sovražne okupacije Slovenije. Zagrešili so smrten greh, ki bo poslej kot razbeljena stigma zaznamovan v usodnosti tudi v demokraciji svobodne Slovenije. Ne bo je mogla izbrisati nikakršna sprava.

ZLOČINI KOLABORACIJE

Pod tem naslovom je partizan Silvo Grgič objavljajal podlistek v dnevniku Delo oktobra preteklega leta.

Ker pisec med temi „zločini“ omenja tudi Nacionalno ilegalo — „Štajerski bataljon“, čutim dolžnost pojasnitve na izkrivljen prikaz.

Škoda, da je tudi gospod Grgič ubral resnici isto pot, ki sta jo nakazala Saje in Podbevškova in o kateri dr. Branko Latas ugotavlja v „Borcu“ števil. 12, str. 784: „Kar beremo v partizanski literaturi, pomeni neutemeljno pretiravanje in je zelo pogosto ponarejanje resnice.“

Zato se mi zdi nesmiselno odgovarjati na vse neprevilno prikazano. Nekaj odgovorov na vse to je zajetih v moji knjigi „Prva nacionalna ilegala“. Dotaknil se bom piščevih trditev le na splošno, da si osvežimo spomin — starejši.

Pred obtožbami zločinov in kolaboracije obeh taborov, bi bilo pametno in celo nujno odgovoriti naravnost, brez ovinkov ideologije in interesov:

„Kdo je sprožil prve strele na Slovence — „sovražnika“, ki ga sploh še ni bilo?“

„Kdaj in zakaj je kdo kolaboriral z okupatorjem?“

Če se ob prikazu dogajanj opiramo na posamezne primere žrtvovanega idealizma narodno zavednih, bomo vedno našli negativ za nasprotni tabor. Ostali bomo pri polovični resnici.

Za popolnejšo resnico se moramo povzpeti do resničnih vzrokov in namena dogajanj vodstev odločujočih.

Komunisti so kolaborirali z okupatorjem prostovoljno, načrtno, z neresnično propagando, ki se je stopnjevala v nasilje nad narodom.

Ko je nasilje okupatorja sovpadalo z nasiljem OF, je postajalo stanje nevzdržno. Po naravnem nagonu človek v sili išče pomoči in zavetja. Toda v našem primeru pomoči in zavetja ni bilo.

Sprva so bile prošnje tistim, ki so govorili isti jezik in so bili iz istega gnezda: „nikarte“!

Ko to ni zaleglo je bil zavetje gozd in pomoč sila orožja proti nasilju orožja. Toda tudi to ni zaleglo, kajti nasilje orožja se je razlezlo po deželi kakor kuga. Ves narod je čakal nekoga, ki se bo upal zanj postaviti pred nasilnika z razgaljenimi prsi, kakor oni belokranjski kmet, ki se je vzravnal pred nasilnim komisarjem: „Tu sem, pa streljaj, če si živina in imaš korajžo!“

Po vaseh so se organizirale straže in okupator je bil manjši sovražnik kakor brat.

Poglejmo v tisti čas.

Komunisti so kolaborirali z nacisti v peti koloni (vohunstvo), še pred razsulom prve Jugoslavije, za nje zrušitev (privatni arhiv generala Leona Rupnika).

Po vdoru tujih vojsk je KP pozdravljala okupatorja z dvignjeno desnico in „heil“ ter ga prosila, da zasede čim več slovenskega ozemlja, ker so pač komunisti bili prijatelji Hitlerja, kot je bil njegov zaveznik njih „veliki in genialni vodja“ Stalin. (Izjave terenca Š. iz Zadvara.)

Že prve tedne okupacije so se komunisti javno udejnovali okupatorju. V Škofovih zavodih v Št. Vidu, kjer je bil zbiralni preseljevalni center Gestapa, so sedeli: dr. Jože Vilfan, dr. Aleš Stanovnik, dr. Jože Pokorn. Aretirane komuniste in njihove simpatizerje so vračali domov, nekomuniste pa pošiljali v Srbijo in kasneje v Nemčijo.

To je bilo mogoče, ker so po W. Pieckovi odredbi štev. 35-277 z dne 22. oktobra 1935 nemški komunisti šli v masah v Gestapo, kar so jim pozneje sledili komunisti iz okupiranih dežel. (Alexander Betožaris — revija Estudios, avgusta 1948)

V času jugoslovanske mobilizacije je KP izdala letak, v katerem je pozivala vse oficirje in podoficirje (rezervne) naj se mobilizaciji ne odzovejo, ker da „Hitler ne predstavlja nobene nevarnosti, ker je zaščitnik delovnega ljudstva“.

Po nemškem bombardiranju Beograda, so na sovjetskem poslaništvu našli dva načrta za revolucijo v Jugoslaviji: 1. če ta pristopi k paktu Osi;

2. če stopi na stran Anglo-Američanov.

Dne 27. marca 1941 je voditelj levih sokolov komunist Jože Rus izjavil: „Jugoslavija mora korakati skupno z Nemci in Rusi proti reakcionarnim Angležem.“ (Koledar Svobodne Slovenije, str. 115/6, 1951) V maju 1941 so vodilni komunisti sklicali sestanek v Zadvoru pri Ljubljani. Prišla sta tudi Boris Kidrič in Tone Fajfar. Poveljevali so prijateljstvo Stalina s Hitlerjem in svarili pred svetovnim kapitalizmom Anglo-Amerike. (Izjava okrajnega terena Š. iz Zadvora.)

Pod italijansko okupacijo v tkim. Ljubljanski pokrajini je KP poslala pozive bivšim jugoslovanskim oficirjem in podoficirjem, da se javijo v partizane. Pozivi so bili poslani po uradni pošti — pod italijansko cenzuro — z namenom izdajstva okupatorju, ker na vsa prejšnja vabila ni bilo odziva. In „uspeh“ je bil dosežen: komunisti so se iznebili strateških nasprotnikov.

Ker tudi na splošno pri fantih po vaseh ni bilo odziva za partizane, je KP z domačimi terenci prisilila nekaj fantov, da so klonili in pristali, da podtaknejo ogenj v papirnici Vevče v noči 29. na 30. avgusta 1942, za kar je italijanska racija v dveh občinah (Devica Marija v polju in Dobrunje) odgnala na Rab preko 800 moških.

Dokazi italijansko-partizanskega sodelovanja so bili vagoni hrane, sanitetnega materiala in orožja za partizane in to v papirnici Vevče in v vasi Straža pri Novem mestu.

V napadu na Grčarice in Turjak po 8. septembru 1943 so partizani v odkritem sodelovanju z italijanskimi topničarji rušili postojanki.

Ob razpadu italijanske vojske je okupator izročil vse težko orožje partizanom in „niti las na glavi se ni skrivil nobenemu Italijanu ter so lahko mirno odšli domov“, pravi partizan Lado Ambrožič-Novljan.

Mnogo fašistov (včerajšnjih požigalcev slovenskih domov in eksekutorjev talcev), se je čez noč prelevilo v komuniste ter se javilo v novo ustanovljeno partizansko Garibaldijevo brigado, kjer so se „borili za smrt fašizmu in svobodo narodu“.

Kaj menite, gospod Grgič, vse to, pa morda še kaj, ni bila kolaboracija z okupatorjem — ?

Ali je bilo kaj teh „tehničnih komunističnih potez“ v prid naroda ali je vse služilo zmagi revolucije?

V nadaljevanju trdi pisec, da smo pobili 3.100 partizanskih aktivistov, „od katerih je skoraj polovica evidentiranih v arhivih“.

Kaj je evidentirano v partizanskih arhivih še nisem imel priložnosti, da preverim.

Če se prištevajo za naše zločine vse v borbah padle partizane, kot sta prakticirala Saje in Podbevškova, mislim, da bo število preseženo.

Rad pa bi vprašal gospoda Grgiča, kako so končali vsi prisilni, nezanesljivi mobiliziranci? Mar jih niso pošiljali v „13. brigado“? In še bi ga vprašal, če tudi te prišteva k žrtvam MVAC?

Albert Svetina-Erno, Mačkova desna roka pravi v intervjuju z revijo Mladina: „...Ko me je Leskošek poslal na Notranjsko, mi je dejal, da naj si za spremljevalca poiščem Žana Moreta ter me opozoril: Pazi nanj, ta ima zelo krvave roke. Veliko partizanov je že pobil.

Kljub Moretovim krvavim rokam, ali prav zato, so ga skupaj z Mitjo Ribičičem in Dušanom Bravničarjem poslali na šolanje v Moskvo v zloglasno NKVD — Džeržinskega. Moréta so kritizirali kot morilca, toda prav za likvidacije jim je najbolj ustrezal.

Zaupanja ni bilo niti v lastne ljudi. Aretacije so potekale tudi med partizani, ki so veljali za nezanesljive. Posebno pogoste so bile likvidacije prisilnih mobilizirancev. Če so bili kritični, jih niso zapirali, temveč likvidirali kar na terenu. V Črnomlju so bili zapori. Zapornikov pa je bilo kljub aretacijam vedno manj... na ta način jih je bilo do konca vojne pobitih več tisoč.“

In partizan Svetina-Erno nadaljuje: „Ko se je Maček junija 1944 po pogovoru s Titom, Rankovičem in Čeco Jovanovičem vrnil iz Drvarja, je sklical vodstvo OZNE. (Poleg mene so bili prisotni še: Brilej, Zorc, Bojan Polak, Stadler, Ivanuš, Niko Šilih in drugi.) Povedal nam je, kakšna je bila vsebina pogovorov in nam dal navodila. »Rusi menijo, da se bliža konec vojne. Tito in Ranković se strinjata z njimi. Zato množično likvidirajte, kar se le da. Teh likvidacij nikoli ne bodo obravnavala sodišča, pa še državnih sovražnikov se bomo znebili.«“

Tako partizan Erno — Mačkova desna roka.

V dokaz temu so bili številni pribegi partizanov-narodnjakov k

domobrancem. Zavračali so teror in strah jih je bilo političnih komisarjev ob splošnem nezaupanju v odredih.

Glede „Nacionalne ilegale — Štajerskega bataljona“ trdi Grgič: „Dovolj je, če vemo naslednje: Pripadniki MVAC, ki so se skrivali več kot šest tednov pod imenom Štajerskega bataljona, naj bi po trditvah Ivana Korošca ne zagrešili pri Sv. Joštu nobenih zločinov.“

Nacionalna ilegala, ki je odšla na teren 18. maja 1942 ni bila pripadnik MVAC. Ta se je formirala konec julija v Št. Joštu na Notranjskem.

Sredstva našemu cilju niso bili zločini. V taboru je bilo justificiranih pet komunistov po večinskem odloku vodij trojk. Vsi so se postavljali (misleč, da so v partizanih), da so sodelovali pri umorih.

Grgič: „Deset dni kasneje t.j. 26.6.42 je »Štajerski bataljon« zagrešil še en, tudi tokrat dvojni zločin. Partizana Franc Rozenberger in Jože Zupančič sta bila prepričana, da sta med pravimi partizani. Pripadniki »Štajerskega bataljona« so ju, ko sta bila že nekaj dni v njihovem taboru, poslali po vodo skupaj s klavci, ki so oba zaklali.“

No, v odredu ravno klavcev ni bilo, ker nismo imeli VDV, ne KNOJ-a, ne OZN-e, ne španskih borcev, niti brigade likvidatorjev. V odredu je bilo vsega skupaj likvidiranih pet komunistov, ki so bili odgovorni za razne umore. Priznali so prostovoljno, misleč, da so v partizanih. Justifikacija v odredu ni bila nikoli zahrbtna, temveč pred vsem zborom in po sodbi večine vodij trojk — političnega komisarja v odredu nismo imeli.

Nacionalna ilegala je z odprtimi rokami sprejela vsakega pribeglega partizana, ki je šel v gozd z resničnim namenom borbe proti okupatorju, pa se je razočaran znašel med boljševiskimi revolucionarji.

Vse do znamenite borbe na Krki 14. avgusta 1942, kjer so združeni partizani (cca. 400) doživeli poraz, je Nacionalna ilegala strogo spoštovala vrhovno povelje dano ob nastopu: „Partizanov ne napadajte. Če boste napadeni, odbite napad in se umaknite.“ Isto je veljalo tudi za vaške terence. Celo ob ugrabitvi župana Franca Brulca in njegovega sina Jožeta v Hrušici pod Gorjanci, nismo posegli za njih rešitev (kar še danes ne morem razumeti!), prav tako za ugrabitev Pavčiča, Jakošev in Cankarja pod sv. Urhom. Vse to z namenom, da se morda le prepreči medsebojni spopad. Nič ni zaleglo!

Grgič: „Šentruperski belogardisti, ki so se pridružili »Štajerskemu bataljonu« so od 14. na 15. junij v bližini Češče vasi ujeli in zaklali tri partizane Gašperjeve čete; 21-letnega Ivana Mikliča, Toneta Illovarja in Alojza Novšaka.“

To je iz Sajatovega arhiva. Na strani 66 knjige „Nacionalna ilegala“ je pojasnjen ta „zločin“. Omenjeni partizani so bili zaseda Gašperjeve čete pri Češči vasi. Vodja zasede je povedal ob srečanju z našo patruljo, ki jo je vodil Jakoš Jože, da čakajo tam, da bodo ponoči vdrl v vas ter odvedli župnika Komljanca, organista Riglerja, hlapca Lojzeta učiteljico Milko Bovse in brate Murgelj. Vsi, da so obsojeni na smrt od partizanov. Partizan se je ponašal, da je bil španski borec ter da bodo pobili vse farje. Vabil je našo patruljo, da gredo z njimi v vas, „kjer bo dosti dela“.

Med pogovorom pa je eden od partizanov podvomil v naše „partizanstvo“. Skočil je, da bi zagrabil puško, toda naši so ga prehiteli. Partizanski vodnik je ustrelil Jakoša z revolverjem v nogo, vendar po kratki borbi so bili pobiti s puškinimi kopiti. Streljati se ni dalo zaradi bližine italijanske postojanke.

Naslednjo noč so partizani odvedli župnika ter spredaj imenovane in jih pobili. Partizane je vodil Saje Franc. Med partizani je bil tudi Stanko Pečarič, tisti, ki je ob okupaciji pobiral podpise za nacistično Nemčijo.

Grgič: „Dan kasneje t.j. 16. junija so šentruperski in mirnopeški protikomunisti na poti v »Štajerski bataljon« ujeli pri Sv. Roku dva partizana. Prvi je bil španski borec Franc Pacek, član inštruktorske skupine glavnega poveljstva partizanskih čet. Njegov spremljevalec je bil komaj dvajsetletni Zvonko Runko, ki se je v Ljubljani odlikoval po številnih akcijah. Oba so nečloveško mučili in ju nato zaklali.“

Pri Sv. Roku so šentrupečani počivali in čakali fante iz Mirne peči. Po noč je prišel k njim partizanski politkomisar Franc Pacek. Misleč, da je med partizani, se je predstavil kot španski borec. Pripovedoval je o svojih junaštvih in umorih. Povedal je tudi, da je „civilni poveljnik vseh partizanov“. Naši vodje trojke so se sporazumeli z očmi za aretacijo. Pacek je prišel sam brez spremstva.

Gospod Grgič, bila je satanska revolucija, ki ste jo vi partizani zažgali. Kako naj bi protirevolucionarji postopali na terenu brez sodnikov in zaporov z revolucionarjem, ki se je poviševal z umori?!

Grgič: „Ob Temenici je pod streli strojnic »Štajerskega bataljon« obležalo kar 17 večinoma težko ranjenih borcev Likove čete. Ko se je

ostali del čete še uspel izmakniti premoči lažnih partizanov, so le-ti večino hudo ranjenih partizanov poklali."

To je čista kopija Sajetovega pisanja, kar sem že pojasnil v knjigi „Prva Nacionalna ilegala“. Samo nekaj dejstev, da bo jasno bralcu:

Nismo imeli strojnic. Spuškami smo pričakali partizane v zasedi — ne ranjence (!), ki so nam sledili. Ne vem, če so se rešili trije, kajti spustili smo vse na obširni travnik ob gozdu, kjer je bila naša zaseda vsega odreda. Na povelje so udarile vse puške, ki so imele čas merjenja ob trudnem koraku partizanov, zato ni bilo „hudo ranjenih“, temveč večina smrtno zadetih. Nezadet je bil Rukše Jože iz Hrušice, poznejši domobranec udarnega bataljona.

Grgič: „Med pohodom je 2. julija izginil cel vod partizanov iz 2. bataljona Krškega odreda. Bilo je tako, kot da bi ga požrlo brezno. V resnici pa ga je na prevaro privabil v svoj tabor »Štajerski bataljon«. Ponoči so jih razorožili in pod stražo uporabljali za težka dela. Po desetih dneh je več kot polovica partizanov ob prvem spopadu pobegnilo."

Tudi to je zvesta kopija iz Sajetove torbe.

Partizanski vodnik Srečko Povše je sam prostovoljno privedel svoj vod in prosil, da se priključi v naš odred, „da je sit svinjarij, ki jih zganjajo v Krškem odredu. Vse drugo jim je mar, borba proti okupatorju jim je pa samo na jezikih."

Zaradi varnosti smo jih razorožili. Vodniku smo pustili orožje.

V taboru ni bilo težkih del, vse pa je bilo težko: straže, patrulje, izvidnice, pohodi, borbe.

Dva partizana sta pobegnila po nekaj dneh, ko sta šla sama po vodo.

Justificiran je bil samo Anton Sever, ki je tudi nameraval pobeg, kar je sam priznal. Pred ustrelitvijo ga je vojni kurat na lastno prošnjo spovedal. Drugi so ostali v odredu in bili dobri borci.

Grgič: „Partizanski odgovor. Ko so bili zbrani in znani dokazi o zločinskem delovanju lažnega »Štajerskega bataljona«, sta se v spopad z njim usmerila 2. in 3. bataljon Tomšičeve brigade in čete Krškega odreda. Takrat so bili lažni partizani že v novem močno utrjenem taborišču v krški hosti, med vasmi Krka, Cerovci in Smolenja vas.

14. avgusta 1942 sta oba omenjena bataljona Tomšičeve brigade napadla »Štajerce«, ki so se že preimenovali v Legijo smrti, jih razgnala in jim prizadela hude izgube. Tomšičevci so imeli tudi sami za tretjino večje izgube kot »Štajerci«, kljub temu pa to ni bil neuspeh borcev Tomšičeve brigade.

Partizani so zaplenili tri puško-mitraljeze, vojaško opremo in hrano, zavzeli izredno močno utrjen sovražnikov tabor, razbili dve njegovi četi, ki sta se umaknili v varstvo Italijanov v Novo mesto."

Ta borba — tretji napad partizanov na naš odred je bil *po ukazu partizanskega poveljstva*, tedaj nahajajočega se v Kočevskem rogu. Za napad je dobil ukaz in vodstvo partizanski vojni instruktor Marjan Dermastja-Urban.

Napad ni bil zaradi „zbranih in znanih dokazov zločinskega delovanja Štajerskega bataljona“, kot trdi Grgič, da bi tudi v tem zakril resnico. Napad združenih partizanskih sil pod Gorjanci je bil za uničenje odreda, ki se je boril proti okupatorju izven OF. To je bil naš „greh“, po ukazu vodstva OF v decembru 1941: „Kogarkoli, ki bi se boril proti okupatorju izven OF, je treba smatrati za izdajalca ter ga likvidirati."

Tisto o zaplembi mitraljezov, vojaške opreme in hrane, o „izredno utrjenem taboru“, o razbitju čet in iskanju varstva pri Italijanih, je že znana, obrabljena formula še iz „Slovenskega poročevalca“ na koncu vsakega partizanskega poročila o „poletu NOV“ in „uničenju domačega sovražnika“.

Da v kratkem osvetlim to odločilno borbo:

Partizani so pričeli napad ob 2. uri ponoči. Jurišali so v skupini pod močnim strojničnim ognjem. Na sektorju kapetana Iztoka je bil najhujši pritisk. Slabo so naleteli. Ko so se sovražniki približali na nekako 30 metrov, smo nanje odprli plotonski ogenj na povelje Iztoka. Nekaj sovražnikov se ni več premaknilo. Sledil je naskok preostalih partizanov ob klicih „ne streljajte!“ Z dvignjenimi rokami in obešeno puško so hiteli k nam. Nekateri so dosegli okope. Odvrgli so puške in obležali. Njihov vodnik jih je priganjal v ponovni juriš z divjim vpitjem in kletvijo, vendar se ni dalo približati. Naš Joco je podrl vodnika. Potem so potihnili. Čakali smo nov juriš.

Za Gorjanci se je že danilo, ko so udarili znova od treh strani. Nekaj najdrznejših je obležalo pod bregom. Prišlo je povelje za pripravo našega juriša in izpad, ker nam je že zmanjkovalo streliva. Ko se je sovražnik še

v tretje pripravljaj v napad, ga je presenetil naš Iztok. Pognal se je na juriš z bombami v rokah. Kot plaz smo se usuli za njim v strelni liniji. Ne pričakujoč izpada, so se v strahu zmedeni partizani z desnega krila zapodili spodaj v koruzo, s sredine in levega krila pa so jo ucvrli kar čez čistino, da bi dosegli vinograde na nasprotni strani. Nekateri so imeli srečo. Med trtami se je vdala desetina prisilnih mobilizirancev, katere so domači fantje poznali, da so se takoj lahko vključili v naš odred.

Za ta zgodovinski poraz so se partizani maščevali v vaseh Krka in Hrušica. Izvajali so nasilja in „kazenske zasežke“ — pokradli so vse, kar jim je prišlo pod roke.

Partizan Franci Strle je po tem porazu zapisal: „Delovanje prvega udarnega jedra slovenske protirevolucije je vsestransko in do onemoglosti zaposlilo nekatere partizanske enote.“

No, tako sem živel tisti težki slovenski čas pod Gorjanci v letu 1942/43 in spoznal, da je v naših gozdovih dovolj prostora in varnosti za dve vojski. Škoda, da so bili njuni cilji tako sovražno različni.

Ne vem zakaj komunisti še vedno spodkopavajo tla resnici časa vseh idealistov ter netijo novo sovraštvo v narodu. Ali ni prav to novo sovraštvo, ki toliko škoduje nujni narodovi slogi, otipljiv dokaz neiskrenosti NOB in OF?

Razumljivo je, da so bili v gorečem stanju krvavega neurja na obeh straneh ljudje, prizadeti ali ne, ki so si lastili sodbo in maščevanje.

Ni pa razumljivo, da je vodstvo enih — slovenska KP — načrtno ukazovala maščevanje in umore: Maček: „...zato množično likvidirajte, kar se le da.“ In Glavno poveljstvo slovenskih partizanskih čet: „Maščujmo svoje mrtve tovariše, maščujmo prelito slovensko kri!“ (Slovenski poročevalec 22. maja 1942)

Zato je komunistična revolucija in njena vojska — partizani — imela politične komisarje z nalogo prevzgoje te vojske v boljševe in z vso neomejeno oblastjo vohunov, sodnikov in rabljev.

Primerjajmo slovenski čas leta 1941 z današnjim:

Leto 1941: Politična razcepljenost, okupacija, pakt Hitler-Stalin.

Leto 1995: Politična razcepljenost, sovražni sosedje, krhka samostojnost in demokracija v povojih.

Vprašanja: Kako bi bilo mogoče danes združiti vse Slovence v eni sami demokratični stranki, da bi prostovoljni šli za njenimi cilji, četudi bi ta iskreno pozivala za edinstvo v tem resnem času? Dvomim, da bi bilo mogoče.

Kako naj bi bilo mogoče leta 1941 združiti vse Slovence v totalitarni, veri in cerkvi sovražni komunistični stranki, ko je bilo jasno, da ta izkorišča okupacijo z masko OF, nasiljem in umori za svoj cilj: boljševiška revolucija — ?

Bilo je nemogoče!

Ali je še kdo, ki tega ne more razumeti — ?

Primožičeva družina iz Št. Ruperta na Dolenjskem. (slika 1928. leta)

Prva od desne je Ivanka — Legendarna IRENA.

Lado Ambrožič: **PO ČEM JE ZMAGA**

Odšli so že oddajat odgovor Boris Kidrič, Edvard Kardelj, Marijan Dermastja, Dušan Pirjevec, Ivan Moré, Fric Novak, za katere so trdili, da imajo največ zaslug pri iztrebljenju in pobijanju bele garde, obenem pa tudi pri ustanovitvi slovenske partizanske vojske. K tem moramo prišteti še generalmajorja Ladota Ambrožiča-Novljana, ki pa ni pred smrtjo nič trdil, kot trdijo preostali: Jaz nič ne vem, jaz se ničesar ne spomnim... V svoji knjigi „Po čem je zmaga“ razkriva tudi ozadje toliko slavljene slovenske osvobodilne armade, ki naj bi po njem imela kar tri korpus, šest divizij ali trideset brigad.

Vse to da je vzniklo do konca vojne iz lastnih sil, čeprav do zadnjega ta armada ni bila sposobna, da bi se po slovenskem ozemlju prebila na Štajersko, ampak je morala napraviti ovinek čez Hrvaško.

Vzporedno z ustanavljanjem slovenske vojske pa je šlo trebljenje „belih“, da se morda tem ne bi posrečilo ustvariti nekaj podobnega. Generalmajor ne trdi, da ni poznal nobenega teh likvidatorjev — celo vrsto nam jih našteje, zraven pa še pripomni, da so še sedaj na visokih položajih, posebno pri policiji, isti ljudje, čeprav so zaradi starosti že neuporabni. Toda medtem so opravljali svoje krvniško delo, ko so sodili dachauce, informbirojevce, Golootočane — kaj ni bil sedanji predsednik Milan Kučan tudi med podpisniki, da se ustanovi Goli otok? Ah, seveda! Je čas za ustanavljanje Golih otokov in je čas, da se jih razpusti! Čiščenje in trebljenje, sedaj ne samo belih, je trajalo vse tam do odstopa Aleksandra Rankovića in še čez. Morebiti bi sem prišteli še Kavčičev padec. Ambrožič šteje domobrance kar med belo gardo in kvizlinge, za katere je škoda tritati črnilo, čeprav je prej šlo za posamezno pobijanje, pri domobrancih pa za množično.

Poziv na pobijanje bele garde je dal že Kidrič pismeno Ivanu Matiji Mačku in dolgo so trdili, da je klavrn belogardističen ponaredek, vse dokler ga niso odkrili v arhivu Slovenije. „Pobijajte, pobijajte! Farje vse pobijte! Kulake, kulaške sinove...“

Partija se maščuje, za kar misli, da ji bo nekoč lahko škodilo, zato je bilo treba pobiti vse tiste, ki bi ji lahko škodili ali postali nevarni. Dojenčke v

Teharjah? Pobijte jih, ker če jih ne, bomo imeli isti problem čez 18 let. Videli smo že in občutili, česa so zmožni — zato smrt!

Včasih pravimo za koga: Ta pa nima vesti! Vsakdo ima vest, ki mu pove na bolj jasen ali bolj nerazločen način, kaj mu je storiti. Že desetletja pišemo o 26. dalmatinski brigadi, ki je baje s Simo Dunajićem pobijala v Kočevskem Rogu. Slepo verujemo v komunistično laž, s katero se hočejo oprati krivci sami. Poglejte članek Franca Kozine štev. 1-2 pa boste videli, da ni bilo ničesar tega: Kozino je za pobjo vezal Slovenec, lagal mu je partizan, da ga bodo gnali na sodišče, mučil ga je Slovenec, znanec iz fantovanja, ni se mu pa posrečilo, da bi ga ustrelil, ker je Kozina prej planil v jamo. Po pričevanju Dubajića, je bil res tudi on zraven, vendar le za stražo, prav tako njegov vod morilcev, ki jih je zgrabila „ta bela“, partizanska bolezen, potem ko so se nasitili mučenj nad domobranci. So stvari, ki jih človeška narava ne prenese.

Petdeset let je že preteklo od takrat in komunisti dobro vedo, da je treba samo še nekaj let, da pomró priče, ki so jim ušle iz jame. Takrat bo po njihovem pozabljeno vse. Zato se jim ne mudi s spravo. Tudi našim „spravašem“ se ne mudi preveč. Odlašajmo!

In slovenska vojska, o kateri ve povedati toliko Ambrožič-Novljan? Kolikor jo je bilo, je bila ravno to njena naloga: Pobiti vse nasprotnike, tudi samo morebitne, ki bi lahko prišli na oblast, ali ki bi se komunistični oblasti skušali upreti, odkar so oni proglasili monopol na oblast. Bilo je med revolucijo res prerivanje za oblast z vsemi sredstvi in danes se čudimo, da se mora človek toliko ponižati, da zanjo prenese vse: generala Dušan Kveder in Jaka Avšič sta morala zapustiti vojsko takoj po koncu vojne, prav tako jo je moral Ambrožič Novljan, o Beblerju so sumili, da mu ni zaupati, Leskovška je rabeljsko delo pustilo tako na tleh, da ga niso mogli postaviti kot poveljnika slovenske vojske.

Seveda je veliki maršal, ko je govoril o slovenski vojski v Jajcu imel polna usta obljub: od generala pa do zadnjega vojaka boste imeli vse slovensko! Toda glej! Niso se še dobro končale vojne sovražnosti na Koroškem, ko so kar po telefonu obvestili slovensko vojsko, da ne obstaja več. 19. maja so se morali partizani na izposojenih tovornjakih umakniti s Koroške in že istega dne — nekateri navajajo tudi 23. maj — so vlili 14. divizijo v 3. armado. Tako je odpadel še zadnji argument, da so prišli „osvabajat Koroško“. Spolnjevali so suženjsko ukaze Stalina, ki jim je že prej povedal, da se za Koroško ne bo boril. Prav tako ni imel namena, da

bi se boril za Trst — srbskim generalom je že prej odkrito povedal, da je Kardelju samo obljubil, da bo Trst zasedel, potem ga pa zapustil. Čudno! Kje je pa bila takrat slovenska vojska? Nikjer je ni bilo!

Vojska se mora sestavljati iz vseh narodov „federativne“, biti mora združevalni in povezovalni dejavnik, če ne se bo nova Jugoslavija raztajala kot spomladanski sneg.

Ambrožič ima še drug argument: stalinisti Titovega in Kardeljvega kova niso pustili, da bi se jugosovanska vojska preveč oddaljila od sovjetskega tipa, kjer so imeli namen, da si jo podredijo. O slovenski ni bilo niti govora, ker je Slovenija bila in je na obrobju Jugoslavije, v najhujši krizi gledajoč na zapad. Narod seveda pri tem ni imel kaj opraviti: Slovenci smo hlapcev in dekel rod, ki je v Jugoslavijo prinesel močno tradicijo kočijažev in konjskih hlapcev še iz Avstrije. Prvi citat je Cankarjev, drugi je Dobrice Čošića — oba pa sta vedela, da so slovenski hrbti biča že vajeni. Nič se ne čudimo, če se starim komunistom kolca po Jugoslaviji in v sanjah vidijo Palilulo.

Charles Baudelaire je odkril veliko resnico: „Največji uspeh hudiča je, ko nas prepriča, da ga ni.“ Prepričali so nas, da ni več komunizma, da smo že v dobi postkomunizma, tako da so lahko ohranili vse vzvode oblasti v svojih rokah. Oblast je rešila vprašanje oblasti tako, da je prevzela še tiste drobce oblasti, ki so ji grozili, da se ji izmuznejo. Sedaj nima več problema z emigracijo, sama je vtaknila glavo v zanko, pa še hvalnice ji je zapela prej, preden jo je KPS zadušila.

„Zgodovina je zbirka laži o namišljenih junakih,“ je rekel že pred 2500 leti Konfucij. Sedaj postaja nepomembno, kar se je dejansko zgodilo, kar je resnično tako ali drugače prizadelo ljudi in stvari. Šteje to, kar se je udejanilo, to pa je nauk KP, vsaj tako nas učijo „spravaši“. Za nekatere stvari bo skoraj držalo to. Če je kdo pozorno bral zadnje tri številke Svobodne Slovenije, je lahko videl, da se je sprava za nekatere že „dogodila“, drugi pa uporno trdijo, da se še ni. Hvala Bogu, da so doma prav tako ali pa še bolj zmešani!

Ambrožič Novljan se v svoji knjigi sprašuje Po čem je zmaga? Draga je bila za premagance in zmagovalce, toda emigracija je še do nedavnega upala, da bodo ostale vsaj sledi, ne komunistične zmage, ampak narodne, v krščanstvo vraščene, z domobranstvom nadaljevane tradicije malega evropskega naroda. Pahnjeni smo zopet na Balkan, kljub temu, da je ena in druga stran jokala krvave solze.

Odisej je mornarjem v ušesa vlil voska, da niso slišali petja Circe, ki je

ljudi spreminjala v prasce, nam se je pa tako mudilo... še bolj pa našim politikom in Cerkvi.

V vladni zakon sta se povezala

Očenaš in Internacionala.

Če sta se res prej v koaliciji, sedaj skušata zamesti sledi. Prej? Kdaj prej? Prej je že bilo in ga ni več. Če ga pa ni več, zakaj naj bi govorili o nečem, kar ne eksistira? Po taki dialektiki ni bilo pobijanja, torej tudi ni treba sprave, ali pa se je ta že dogodila za našim hrbtom. Malo bodo še vpili, vsaj dokler so priče iz grobov še žive, potem bodo pozabili, tako sklepa partija in spravaši. Mlajšega rodu ne zanima več, kaj se je zgodilo, ker je to bilo prej, mi pa gledamo ne v stran ali nazaj, ampak naprej, kot je rekel visok cerkveni slovenski dostojanstvenik. Naprej! Številke, ki mu jih servirajo o pobitih, so tako nizke, da se jih ne splača omenjati. Zadovoljni naj bodo kar s kapelico za deset ljudi, samo sedaj ne vedo, če bi jo postavili gori na Krenu, kamor nihče ne gre, ali spodaj, kjer se ni nič zgodilo.

JAKOB PLANINŠEK

Govor protikomunističnim borcem v New York City, St. Marks Place, ZDA

V miru so živeli slovenski kmetje na svoji zemlji; le z Bogom in z zemljo so se pogovarjali ob svojem trudapolnem delu in prav tako v miru so živeli slovenski meščani po belih, prijaznih mestih. Veselja ni majkalo in pesem je odmevala po zemlji paradiža. Ko je človek hodil po tej zemlji je imel občutek, da je bil tudi Bog zadovoljen s tem, da je ustvaril nebesa pod Triglavom in jih podaril slovenskemu narodu.

Imeli smo toliko miru in lepote združene na tem majhnem koščku Evrope, da tujec mejač ni mogel več vzdržati svoje nevoščljivosti... Da!... Bilo je na Cvetno nedeljo, 1941. leta, ko so služabniki Gospodovi po številnih slovenskih cerkvah blagoslavljali oljko — znameje miru! — tedaj so tišino ozračja nad domovino pretrgala piskajoča letala, prinašajoč na svojih krilih smrt! Ob istem času so vdrle preko slovenskih meja mogočne armade tujcev, obdane v jeklo in svinec, zaznamovane s kljukastim križem od severa in s fašistično butaro in sekiro od zahoda. Onemelo je ljudstvo! Mir se je umaknil vihri! Vriskanje in pesem sta

zamejala krik in jok... Bog je zamižal z obema očesi in satan je napregel vajeti v svoje roke, naznanjujoč narodu konec komaj dvajsetletne svobode in začetek novega suženjstva. Začetek nove in strašne Kalvarije, da se niti v sanjah zamisliti ni mogel... Da bo tujec dobro opravljal svojo prisilo nad bivšimi stoletnimi podložniki, kateri so si ob končani prvi svetovni vojni priborili svobodo, smo pričakovali v polni zavesti resnosti. Vendar nismo več upognili hrbtov. Preveč se je vrasla v nas komaj zaživeta svoboda! Z mrkimi pogledi, glavami pokoncu in ranjenimi srci smo bili priče razsulu države, požiganju, pobijanju, uničevanju, preseljevanju in izsiljevanju po tujcih. Z vero v zmago zopetnega vstajenja smo bili gnani v zapore in koncentracijska taborišča. Rana na telesu slovenskega naroda je bila velika in se z dneva v dan večala; vendar je bil narod po trpljenju stoletij še toliko odporen, da je vzdržal. Ker nas satan v vsej svoji glorijsi sile ni mogel uničiti s tučevim barbarstvom od severa in zapada, je pritegnil novo moč — rdeči komunizem od vzhoda. Novo idejo brezboštva in nasilja je nasejal v srca naših bratov, jo ozaljšal s tedaj najbolj mikavnimi gesli ter nato pognal nesrečne zapeljance na pobijanje svojega lastnega naroda na smrtni postelji.

Slovenska gruda je pila kri svojih sinov, pobitih od tujca, velike so bile žrtve malega evropskega naroda, položene na žrtvenik za zmago svobode in pravice! Toda z nastopom lastnega brata zapeljance, zaznamovanega z rdečo zvezdo, s srpom in kladivom, se je domovina stresla pred grozo do temeljev. KRI BRATOMORA SE JE RAZLILA PO NJEJ! Kajn je ubil Abela! Prva žrtev gorja se je zgrudila v prestolnici Slovenije pred cerkvijo Sv. Jerneja in njej so se pridruževale nove in nove. Padel je ponosni kmečki župan, padali so fantje in dekleta, padale so žene. Padla je mati z nerojenim otrokom. Padali so otroci. Padale in gorele so družine. Padali so hromci. Padali so bratje in očetje. Padali so študentje in izobraženci. Padali so duhovniki. Padel je na cesto Svetec, poveljnik Straže — petelin na zvoniku — kazoč veter, ki ne laže — da s svojim budnim krikom smer napada pokaže; razklenil je roke v najširšo razprostritev, kot da moli za narod, njega moč in razširitev, miren, ker je dobro opravil svojo daritev (J. Kalin) In padali so še in še tisoči in tisoči, revni, bogati s strtimi kostmi, onečaščeni v pohoti, z odtrganimi nogami, razrezanimi udi, razmesarjeni v nagoti, z razparanimi trebuhu, nagnani v smrt kot črede, darovani v počasnem rezanju v najogabnejše obrede; muke, ki jih ne pomnijo slovenske besede, pero jih ne zapiše in njih zlobe ne posname.

V teh groze polnih dneh pa ljudstvo ni več zdržalo v ponosnem kljubovanju. Narod in njega zemlja sta zajokala, da bi ga moralo čuti samo nebo! Groza in opustošenje sta obiskala brazpravno, v verigi tujca in komunistične revolucije lastnih bratov vklenjeno ljudstvo. Pekel se je

rodil v Cankarjevih nebesih pod Triglavom. Vse nas je zapustilo; samo Bog je še ostal nad nami. Narod sam sebi prepuščen, brez vojske, brez pravic je trepetal v strahu pričakujoč, da mu zapojo še bilje pred pokopom. V tej najtežji uri slovenske zgodovine je pričela vstajati iz slovenskih vasi vojska kralja Matjaža. NIHČE JIH NI KLICAL K OROŽJU! Preprosti kmečki fantje so v tem usodnem času najbolje spoznali klic dolžnosti do naroda in domovine! Izgrebli so orožje in se združevali v edinice kot čuvarji slovenskih domačij in njih prebivalcev. Njih geslo Bog - narod - domovina in slovenska trobojnica sta spremljali v obrambi domovine z dneva v dan rastočo narodno vojsko Slovenskih domobrancev. Bila je to vojska junakov, saj se je porodila sama od sebe, mimo političnih strank, ob najusodnejšem trenutku narodove zgodovine in za nasvetlejše ideale osnovnih človekovih pravic. Slovensko zastavo je nosila iz zmage v zmago. Z zanimanjem je spremljala borbe zapadnih zaveznikov, saj se je čutila del njih. Boreč se za isto Pravico, za isto Svobodo. Herojska tragedija Grčaric in Turjaka je ni zmedla. Iz trupel poklanih junakov so zrasli novi bataljoni. Sramota Jaltske konference, kjer so prodajali narode, ji ni vzela poguma. Borila se je naprej vedoč, da stoji nasproti sovražniku, kjer sta samo dve poti: življenje ali smrt. Vojsko domačega bratomorilca si je potisnila ob zid, zadajajoč mu že skoro poslednji udarec. Gledali smo že zarji svobode nasproti, prihajajoč od zapada. Že skoro smo jo grabili z rokami, kot prgišče vode v puščavi. Toda zmaga se je ustavila na slovenski meji. V božjih načrtih je bilo, da se je moralo tako zgoditi. Namesto zmage in svobode pa so navalile na nas nove sovražne horde. Vsaka nadaljnja borba bi pomenila samomor. Neporažena, z zmagami ovenčana vojska, se je morala ob spoznanju strašne prevare umakniti iz domovine in z njo so se pomikale množice naroda. Tja preko Karavank se je vil križev pot na Vetrinjsko polje; k zapadnim zaveznikom iskat zavetja. Novi prevari nasproti! Vojska slovenskih junakov je bila z orožjem nepremagljiva; zato jo je zaveznik stoletne kulture in demokracije, v katerega smo zaupali skozi dolgo dobo vojne, kljub dani častni besedi ogoljufal in prodal nazaj v roke največjim sovražnikom — brezbožnim komunistom.

Sklonimo glave ob veličini teh mučeniških žrtev v poslednji pozdrav in počastimo njihove žrtve z Jeremijem Kalinom: „Shisopom jih pokropi, z vejico roženkravta in rožmarina... z blagoslovljeno vodo večnega spomina — to slovensko vojsko — in njih muko herojsko!“

*Živeti, umreti — usoda naša
in cilj nam je visoko posajen.
Glej to drevo —*

*za usodo nič ne vpraša,
a vedno se bori
za svoj namen.*

(O. Župančič)

Božidar Fink (Duhovno življenje, januar 1995): „Ko nasledniki komunistov govorijo o zmagi, lahko triumfirajo samo s tem, da so v notranjem boju uklenili Slovenijo v svoj sistem, a še to so dosegli le po ugodnem spletu zunanjih okoliščin. Nad Slovenijo je zavladalo novo nasilje,

Ko hoče levica proslavljati zmago nad fašizmom, je to poveličevanje prevlade komunizma, ki je vsilil novi red z diktaturo ene stranke. Ko se je na zahodu uveljavila demokratična družbena ureditev, je na Slovenskem zavladala tiranija, ki je v neposrednem povojnem obdobju deželo potopila v grozo. Namesto svobode je nastopil rdeči fašizem.“

Condor B. Aires: „Kaj naj slavijo naši komunisti — zmago nad fašizmom in nacizmom? Saj se niso borili z njima. Kot lačne hijene so čakali skriti po grapah, da so Sovjeti postavili prednje skledo leče — ranjeno Slovenijo, katero so razmrcvarili do kosti.“

Janez Janša (intervju v Slovincu 21. januarja 1995): „Dejstvo je, da zdajšnja koalicija ne pomeni programske zgodbe. Izkušnje iz Demosa kažejo, da je zelo težko ohraniti koalicijo potem, ko začne razpadati. Mogoče je podaljševati življenje, ni pa mogoče tega trupla ohranjati pri življenju — truplo namreč začne razpadati in na koncu razpade. Če se bo to zgodilo prej ko v dveh letih, bodo predčasne volitve, sicer pa bodo prihodnje leto regularne volitve. Več časa, ko bo preteklo do naslednjih volitev, večji bo račun za to, kar je, oziroma, česar ni storila koalicija.“

Stane Sedlek — govoril z Jožetom Pokornom (Slovenec, 21. januarja 1995): „Ob tej priliki mi je dejal, da je nanj napravila velik vtis izpoved znanega partijca, izrečena seveda v intimnih okoliščinah, da ima konkretni komunizem poteze satanizma. Pri tej ugotovitvi sem prisluhnil — mi je rekel Jože — najprej zaradi človeka, ki je to izrekel, potem pa zato ker se mi ta demonični značaj komunizma dejansko vedno bolj odpira...“ je v svojem Dnevniku 5. marca 1947 zapisal Edvard Kardelj.

Prav tako je zapisal marca, nekaj let pozneje ob Orwelovi Oceaniji, takrat še ne okužen s karierizmom in oblastniško mrzlico Dimitrij Rupel: „Totalitarizem pomeni totalno zamenljivost in totalno izdajo. Kot so Partiji v napoto družinske vezi in lojalnost med otroci in starši, ji je v napoto ljubezenska zvestoba. Ko ji je mogoče očistiti vse to, je šele mogoče gnesti človeka po partijski podobi in programu...“

Tu se začenja satanizem in demonični značaj ideologije, ki ji je Kocbek v svoji krščansko-komunistični fantastiki dolga leta utiral pot.

Izprijenost partijske represije se je mimo nožev in strelov usmerila na duha. Osamljenim ženam, ki so jim zaprli može, so nastavljali vabe in zalezovanje možakarskih eksistenc... da bi skalili družinske vezi, nagovarjali so osmaljene, naj se ločijo, ker njihovih mož iz ječ zlepa ne bo na svetlo. Vpleti so jih v svoje umazano konfidentstvo in jim z grožnjo ubijali človeka v človeku.

Ludovik Ceglar, knjiga „Nadškof Vovk“, str. 244: „Ker slovenski škofje niso potrdili CMD (Ciril-Metodovo društvo duhovnikov ustanovljeno po komunistih - op. T.) je oblast 21. 7. 1951 izdala zakon, ki je ukazoval duhovnikom, da si morajo oskrbeti posebno dovoljenje za poučevanje katekizma celo v cerkvah. Neljubim duhovnikom ga niso dali.

»Ljudska pravica« je 15. 11. 1951 zapisala: Vatikanu zvesti duhovščini ni všeč, da se v naših šolah mladina ne more vzgajati v duhu praznoverja. Duhovniki, sovražniki našega ljudskega režima, ne morejo poučevati naše mladine ne v šolah ne v cerkvah.

Čeprav je trgovinsko ministrstvo vlade v Beogradu dalo dovoljenje za uvoz katekizmov, ki jih je Vatikan podaril, je ljubljanska vlada zasegla katekizme, razen nekaj malega izvodov, ki so bili že prodani. Zaradi te prodaje je bil 7. januarja 1952 uprizorjen proces proti škofu Vovku, ki je bil skupaj s škofijskim ekonom Mervcem obsojen na 50.000 dinarjev kazni.“

Str. 245: „Na prisilno delo obsojeni duhovniki, redovniki in laiki, so bili kot delovna sila izkoriščani in poniževani v taboriščih okoli Ljubljane in v Novem mestu... Kragelj je bil sredi maja 1951 prepeljan z Žal v Novo mesto. Tako je mogel nazorno opisati delovno taborišče duhovnikov ob Krki. Ko so vklenjene pripeljali do jetnišnice, ga je paznik pahnil v izbo, kjer je bilo že nekaj duhovnikov in patrov. Vsako jutro je skupina močnejših šla na trdo delo. Po dva in dva so šli pred paznikom skozi Žabjo vas, kjer je bil kamnolom. Morali so kopati in razbijati debelejšje kamenje, da jih je stroj za drobljenje moral požirati in drobiti v gramoz. Paznik z brzostrelko je ležal v senci, oni pa so vsi prepoteni ob neznosni vročini, z žuljavimi rokami in oteklimi prsti kopali kamenje, nakladali in vozili v samokolnicah. Izpod stroja se je dvigal prah. Včasih so bili docela pokriti s tem prahom.“

Taborišče za duhovnike, obsojene na prisilno delo je bilo tudi v

Med vodah. Nastalo je v zvezi za delo za hidrocentrale na Savi. Duhovniki so opravljali najtežje delo v gramoznici. Škofov tajnik Slapšak je na vprašanje, ali so res duhovniki morali delati stoje v vodi odgovoril: „Res, vendar to ni bilo najhujše. Težje je bilo izpodkopavati prod, sploh se nismo smeli odpočiti. Kdor je prenehal, je moral za kazen v bunker. Duhovniki se ves čas nismo smeli pogovarjati z drugimi zaporniki.“

Jože Saramago, esejist in zgodovinar: „Zgodovina se mi predstavi kot nekaj nikdar končanega. Nekaj, kar govori komaj delček tega kar vse se je zgodilo. Uradna zgodovina je navadno naročena in prirejena ter vedno v prid tistega, ki jo je naročil.“

Pok. škof dr. Janez Jenko: „Dopušča se odstopanje od resnice na račun naprednosti, približevanja raznim filozofskim in idejnim tokovom. Glede tega nam mora vedno zveneti v ušesih Kristusova beseda: »Resnica vas bo osvobodila.« Vsak kompromis na račun resnice je vedno poguben. Samo na resnici se dajo graditi trdni mostovi med ljudmi. Laž in zmota sta vedno usodni. Samo resnica je kriterij dobrote in ljubezni.“ (Oznanilo 22. 1. 1995)

Ciril Markež: „Res, prav ima Spomenka Hribar. Nič se nismo spremenili. še vedno smo zvesti Bogu, narodu in domovini.“ (Slovenec, 20. 12. 1994)

Andrej Vovko: „»Industrija smrti« Auschwitza, nikakor ni bil zgolj nacistični privilegij. Prva država »delavcev in kmetov«, Sovjetska zveza, katere Rdeča armada je osvobodila to uničevalno taborišče, je imela to srečo, da nobena tuja armada ni razkrila njenih Gulagov, samo njena nekatera množična morišča, pa še to so, kot je bil primer Katyna, vsaj za nekaj časa pripisali Nemcem.

Zgodovina raziskave v Rusiji in drugje po svetu, na podlagi dostopnih dokumentov, odkrivajo nove, doslej malo znane oblike sodelovanja med nacistično Nemčijo in komunistično Sovjetsko zvezo. V prvi vrsti so prav področja tajnih služb, obračunavanja z notranjim sovražnikom in organiziranje Gulagov oz. kacetov (taborišč smrti - op. T.).

Med drugimi tujimi državniki, ki so se udeležili uradne žalne slovesnosti v Auschwitzu, je bil tudi predsednik Republike Slovenije (Kučan - op. T.). V maju se bomo spomnili v Sloveniji ne sicer osvoboditve, ampak začetka delovanja naših Auschwitzev — Teharij, Šentvida, Škofje loke... Se bo na katerem teh krajev groze v duhu sprave in obžalovanja poklonil (slovenski predsednik - op. T) spominu svojih pobitih bratov?“ (Slovenec, 28. 1. 1995)

Ivo Žajdela „Slovenija 1995 in ustavno načelo pravičnosti“: „...kako krivično in neenakopravno je zanemarjanje tiste velike skupine žrtev vojnega nasilja, ki je bila prizadeta zaradi komunizma (komunistične revolucije). Stanje, ki se ga zadnja leta gre država (parlament in vlada), je prav na tej točki izrazito protiustavno (in skrajno ideološko ekskluzivistično). Mnenje vrha »Nove slovenske zaveze«, da se oni pač ne bodo zavzemali za privilegije oz. za denar (tako kot komunistični tabor), je dvorezen meč. S tem, da se odpovedujejo vsaj enakopravnem obravnavanju, nehotе priznavajo, da so »manj vredni«, kot so vredni tisti, ki so nekoč uničevali in zatirali.“ (Slovenec, 4. 2. 1995)

Ivan Glušič — Ugovor komunistu Kocjančiču: „Janez Kocjančič ponovno izjavlja, da je rajši dedič demokratičnega komunizma kot pa »izdajalskega« belogardizma.

Ali biti dedič demokratičnega komunizma pomeni, da so komunisti demokratično mučili in ubijali svoje z žico zvezane žrtve? Ali je morda to, da so komunisti že od samega rojstva demokrati in se kot takim tudi največja hudodelstva in zverinstva ne štejejo za zločin? Ali pa morda imajo od samega hudiča »posevečene« roke za »demokratično« mučenje in ubijanje ljudi?

Po takšni logiki bi se lahko tudi nacisti sklicevali na »demokratično« izročilo nacizma. In drugi, ki jih vi imenujete izdajalci, so mar po vaši logiki že od rojstva izdajalci, da so jih komunisti pobijali od dojenčkov, do sivih starčkov — očetov in mater. To danes potrjujejo tudi nekateri vaši komunisti, ki ne najdejo miru

Kakor imate vi pravico s ponosom biti komunist, enako imam jaz vso pravico biti s ponosom protikomunist, ampak zaradi tega si ne dovolim očitati izdajstva. Protikomunisti smo bili in smo tudi protinacisti in kot taki smo zgroženi, z veliko žalostjo, zaskrbljeni in z odporom doživeli nacistično okupacijo, medtem, ko so komunisti še zadovoljno hajhtlerjevali. Pa tudi ljudi, ki so se jih hoteli znebiti, so ovajali gestapu.

Triglavi zmaj — nacizem, fašizem in komunizem — poganja iz skupnih korenin. Skupne so jim metode mučenja in strupeno sovraštvo do krščanstva, ki ga želijo uničiti.

Kako so komunisti ravnali z ujetniki, nemo pričajo kočevska brezna, kraške fojbe, opuščeni rudniki itd. Treba je prebrati osebna pričevanja, sicer redkih, preživelih prič, ki se jim je uspelo rešiti iz komunističnega morišča, da omenim samo knjigo Ivana Korošca „Krvave arene.“ (Slovenec, 4. 2. 1995)

Alojzij Dragoš: Ali je vztrajanje produktivno?

Naravni zaveznik SKD so stranke slovenske pomladi, nikakor pa stranke, ki izhajajo iz prejšnjega režima. Trmasto vztrajanje na oblasti in prevzemanje odgovornosti za vse lumparije vladajoče LDS je neproduktivna zadeva... Ali ni zunanji minister doživel dovolj ponižanj. Predsednik vlade je arogantno zavrnil oba kandidata SKD... Zunanji minister je postal LDS-ovski mladinec... SKD bi se morala postaviti na čelo strank slovenske pomladi... Barantanje za ministrske stolčke in državne sekretarje je za večino članstva SKD ponižujoče... Vsako natolcevanje o nekih uspehih je zavajanje našega naroda. Zato — vodstvo SKD — čimprej izstopite iz tega vlaka, ki pelje naš narod v pogubo. (Slovenec, 4. 2. 1995)

IVAN KOROŠEC

Ubežni kmet

Kdo obrača ozare,
kdo seje,
kdo žanje
in pobira sadove
z zemlje moje,
ki jo nosim v srcu
na tujem vse dni?

Kdo ve za grobove
sina in hčere?

Kdo ve za samoto
žene jetnice?

Kdo za prečute noči,
ko se povračam
v opustošeni dom
sredi vasi?

Kje si domovina,
vas domača?
Kje si družina,

polje, gozdovi,
rumena pšenica,
travnik,
živina?
Kje znojno je čelo
in žuljave roke
za brazde
nove rasti?

Kdaj,
kje si pravica?

Na izropanem gruntu,
v svinjski kamri
je shirala žena
one kresne noči.
V širni pampi,
ob veliki reki
ubežnemu kmetu
križ osamljen stoji.

KOLABORACIJA V LUČI MEDNARODNIH DOLOČB IN PRAKSE

NEKAJ DODATNIH MISLI

Predvsem velja g. Urbancu zahvala, da je kot prvi postavil vprašanje „kolaboracije“ in domobranske prisege tja, kamor spada: namreč na področje mednarodnega prava in ne, kot se je to delalo doslej, na področje sentimentalnega moraliziranja in politične ekspeditivnosti.

Avtor v uvodnih poglavjih predvsem oporeka trditve komunističnih zgodovinarjev, da predstavlja medvojna dejavnost slovenskih in jugoslovanskih partizanov neko odločilno osvobodilno akcijo, se pravi, takoimenovani narodnoosvobodilni boj, ne pa uresničevanje komunistične revolucije, kot trdi politična emigracija.

Jasno je, da mu bo večina komunističnih zgodovinarjev pa tudi dobršen del slovenske javnosti pri tem oporekal, toda lakmusova preizkušnja tega vprašanja je precej enostavna: ugotoviti izgube sovražnika, se pravi Nemcev, Italijanov in Madžarov na slovenskih tleh v času okupacije — in potem to število primerjati s številom Slovencev, ki jim je komunistična roka iz enega ali drugega razloga pretrgala življenje. Rezultat ne bo dopuščal nobenega dvoma: komunistični partizani so morili predvsem SLOVENCE. Bratomor pa je, povezan s političnimi in ideološkimi predznaki, tipičen izraz revolucije.

Dr. Urbanc se tudi na kratko ustavi ob vprašanju narodnega praznika, ki naj bi simboliziral pričetek narodnega odpora proti okupatorju. Zdaj, ko je glavna postavka komunistične zgodovine slovenskega naroda odpadla, ko imamo torej vsaj na papirju neko demokratično državno upravo, bi seveda kazalo to vprašanje rešiti na čimbolj zadovoljiv in sprejemljiv način. Ker niti sami komunistični funkcionarji niso do kraja prepričani o datumu sestanka v Ljubljani, kjer naj bi bila ustanovljena takoimenovana Osvobodilna fronta, ali točneje: Protiimperialistična fronta, ki naj bi se kasneje prelevila v „osvobodilno“, je ta datum pač nesprejemljiv, da o tem, da ga nekomunistični del naroda, obenem z emigracijo, odklanja, niti ne govorimo.

Nesprejemljiv je tudi 22. junij, ker je to pač datum nemškega napada

na Sovjetsko zvezo; pa tudi 22. julij, ko so bili, kot piše dr. Urbanc, napadeni trije slovenski orožniki; menda se je to zgodilo na Gorenjskem.

Če pa iščemo nek splošno sprejemljiv simboličen datum, ki naj bi bil proslavljen kot dan upora, potem bi to brez težav lahko bil 10. april. Ta dan namreč je bila zasedbo Ljubljane zaključena okupacija Slovenije in na ta dan se je ogromna večina Slovencev v srcu odločila, da bodo tujci na en ali drug način spet pregnani iz domovine. Spočel se je torej UPOR. Ne oborožen — toda kljub temu UPORU, ki je kasneje zadobil tak ali drugačne attribute nasilja.

Drugod v uvodnih paragrafih dr. Urbanc ni tako prepričljiv. Napoveduje namreč, da bo „specifično obdelal“ tudi „narodno izdajo levega bloka z Nemci do 22. junija 1941“. To je nekam nerodno povedano, mišljeno pa je sodelovanje komunistov in nacistov v tistih prvih tednih, ko je bila Hitlerjeva Nemčija še zaveznica Stalinove Sovjetske zveze in je tudi še obstajala „protiimperialistična“ fronta slovenskega naroda. O tem sodelovanju komunistov in nacistov, zlasti na Štajerskem, so se v emigraciji od časa do časa pojavila namigovanja in poročila. Morda je o tem kje pisal tudi pokojni Jože Melaher-Zmagoslav. Toda dejstvo vendarle ostaja, da najbrž ni nobenega avtentičnega dokaza, morda niti ne verodostojnih izjav osebnih pričo tem sodelovanju. Zdaj, ko se stvari postavljajo na čisto in imajo tudi ljudje v domovini možnost več ali manj svobodnega izražanja in pričevanja, bi kazalo poskrbeti, da se najdejo relevantni dokumenti, če obstajajo, in zaslišijo priče, ki so, če so, še žive, tako, da bi bilo to vprašanje razčiščeno do konca. V nasprotnem primeru je bolje, da emigracija ali katerikoli domovinski žurnalist ali zgodovinar o tem molči, ker imamo kočljivih vprašanj na pretek in nam niso potrebna še takšna, katerih ne moremo potrditi ne rešiti.

Dr. Urbanc je to besedilo prebral v Ljubljani kot predavanje pred dobro obiskano dvorano. Navzoči naj bi bili številni slovenski pravniki in drugi ljudje, ki jih to vprašanje zanima iz enega ali drugega razloga. Žal ni nobenih poročil, kakšen je bil odmev na to predavanje odnosno, če so bile kjerkoli objavljene kakršnekoli pripombe, pohvalne ali kritične.

Svoja izvajanja je dr. Urbanc naslonil na celo vrsto znanstvenih virov in pri tem nakazal pot, po kateri naj bi se nadaljevalo preučevanje tega problema, ker dokončne rešitve vsekakor še vedno nimamo, pač pa le zelo dober začetek.

Pri nadaljevanju virov pa sta bistvene važnosti točnost in izčrpnost podatkov.

Tako na primer beremo o dokumentu z naslovom „Protocol Bruxelles 1874“, ki naj bi bil nekak predhodnik haaških konvencij. V tem protokolu naj bi „italijanski delegat“ govoril o pravici do samoobrambe. Podatek bi bil trdnejši, če bi bilo navedeno tudi IME tega delegata. Isto velja za člen 47 Ženevske konvencije in člen 51 Listine (?) Združenih narodov. Oba sta bistvenega pomena za razumevanje te problematike in kazalo bi, da bi bila v celoti citirana v angleškem ali francoskem originalu in slovenskem prevodu.

Pravtako je izredno zanimiv Hitlerjev citat iz knjige „Mein Kampf“. Ta knjiga ni ravno redkost. Marsikdo jo ima in bi brez dvoma posegel po njej, da si ogleda ta citat; ne, ker ne bi verjel dr. Urbanu, temveč, ker ljudje tako običajno ukrepajo. Navsezadnje je prav to namen podrobnih pripomb, kjer so viri citatov navadno nakazani. Hitlerjev citat bi moral torej biti opremljen z navedbo izdaje knjige in strani, na kateri se nahaja. Mimogrede: zadnji stavek tega odstavka se glasi: „Podobnost gledišč in akcij vseh treh diktatorjev (Stalina, Hitlerja, Mussolinija) je strahotno enaka.“ Podobnost NI enaka, stavek bi se bolj glasil: Gledišča in akcije vseh treh diktatorjev so si strahotno podobne.

Še več nejasnosti se pokaže pri citiranju holanskega klasičnega pravnika Huga Grotiusa. Njegovo delo „De iure Belli ac Pacis“, kot se glasi polni naslov, v resnici predstavlja temelj bodočega vojnega prava. Toda od tu naprej se Urbančevo besedilo zamegli. Kaže namreč, da v naslednjih stavkih ne citira več Grotiusa, temveč dr. Petra Remca odnosno njegovo knjigo „Vloga posameznika po Grotiusu & Valterju“. V čem je nejasnost: predvsem se zdi, da gre za ANGLEŠKO pisano knjigo, katere naslov se morda glasi „The Rule of Individual According to Grotius and Valter“. Če to drži, potem ostaja vprašanje, kdo je Valter, pa tudi, kaj pomeni oznaka „Haage 1968“. Da je dr. Remčeva knjiga izšla v Haagu 1968?

Še bolj nejasen je citat iz Grotiusa, ki govori o „Prevernijskem ambasadorju“ v rimskem senatu. Vsi moji viri mi pri tem niso nič pomagali. Res je navsezadnje vseeno, kdo je bil ta ambasador odnosno čigav, toda če hočemo to vprašanje obravnavati na višjih ali celo mednarodnih forumih potem se je treba potruditi in vire do kraja identificirati.

Omenjeno je tudi pravo o pokopavanju mrtvih: „De iure sepulturae“. Tudi s tem izrazom so težave. Nekdo je očitno nekaj napisal pod tem naslovom. Kdo? Grotius? Ali pa morda „Optatus“, ki mu dr. Urban (tako se razume njegov podatek) pripisuje sporočilo nekemu „Milevitamusu“. Ali to drži in kdo torej je bil Optatus in kdo Milevitamus?

Če k temu dodamo še manj kot učinkovit (slovenski) jezik, potem predstavlja 254. stran Tabora s temi navedbami, precejšnjo nerodnost. Ni pa izključeno, da je pri vsem tem nagajal tiskarski škrat.

Podobno ravna dr. Urbanc pri modernejših virih: dela vseh omenjenih avtorjev: Benevenistija, Greenspana, Wheatona, Feichenfielda in Guggenheima bi morala biti označena z originalnimi naslovi in vsi citati navedni po straneh. Pri Guggenheimu je očitvidno nagajal tiskarski škrat, ker se zdi, da bi moral biti pravilen naslov njegovega dela: „Lehrbuch des Voelkerrechtes“.

V zaključku tega predavanja preseneča avtorjeva navedba, da je Hitler „avgusta 1943 grozil Ljubljanski pokrajini z masovno, »globalno« izselitvijo! (Dr. Urbanc napačno uporablja izraz »globalen«, kadar v resnici misli na »celovit« (comprehensive). To je doslej popolnoma nepoznana navedba in če dr. Urbanc ve za njen vir, bi moral to navesti na predavanju.

Manj učinkovito je poglavje o domobranski prisegi. Pred vsem je treba pri tem popolnoma ignorirati prisego, ki so jo položili v nemško vojsko vpoklicani slovenski fantje, ker je bila to običajna zaprisega, kakršno poznajo vse oborožene sile; — pa tudi prisego „Wehrmannschafta“, o kateri se doslej sploh ni govorilo ali pisalo, morda tudi zato, ker je v resnici ni bilo.

Mislim, da je ključ do vpršanja domobranske prisege v nemških dokumentih. Presojati ga je namreč treba z dveh vidikov: slovenskega in mednarodnega. Slovenski je bil za domobranstvo in — kar je morda še bolj važno — za njihovo vodstvo, povsem jasen: prisega je bila še en korak na tragični poti, na katero je komunistična zarota pahnila del slovenskega naroda, da se na ta način prikljubi na oblast. V tem je tisti „magnum crimen“ Komunistične partije Slovenije in Jugoslavije: ljudem, ki so že v tistih časih odklanjali komunistični sistem, ni spričo vojnih okoliščin in navzočnosti oboroženih komunističnih edinic na slovenskem podeželju, preostalo nič drugega, kot da tisto osnovo, od Boga in civilizacije, priznано pravico do samoobrambe, izvajajo na edini način, ki jim je preostal: orožje, ki ga niso imeli, so vzeli iz rok siceršnjega najhujšega narodnega sovražnika, ker jim je bilo jasno, da bo ta sovražnik prejel slej pregan, tisti pa, ki so narodu vsiljevali tujo učenost, bodo ostali, če ne bodo vojaško poraženi. Ko je bilo to odloženo, je vse drugo sledilo. Vsa ta tragična krivda se je potem zrušila na zvezano Slovensko domobranstvo v Kočevskem rogu.

Mednarodni dejavniki namreč so problem presojali iz svoje,

mednarodne perspektive in tam je veljalo eno samo načelo: kolaboracija, dejanska ali celo samo navidezna, je nesprejemljiva.

Nemški dokumenti, ki jih doslej še ni nihče ne odkril, ne obdelal, pa bi odgovorili na vprašanje: ali je bila prisega PROSTOVOLJNA, odnosno ali so jo res predlagali SLOVENSKI predstavniki sami ali pa je bila UKAZANA zaradi nemških dvomov v lojalnost Slovenskega domobranstva, (s čimer, seveda, bi bilo to odvezano vsake krivde, krivda komunistične partije pa toliko večja). Nemški dokument bi stvar osvetlil tudi s semantičnega stališča, ker ni jasno, kakšen izraz je bil uporabljen. Dr. Urbanc omenja „Treugeloebnis“, kar naj bi bila po Tomšiču bolj ZAOBLJUBA kot prisega. Drug vpoštev prihajajoč izraz je „Eidschwur“ ali pa tudi samo „Eid“. Mislim, da ta ugotovitev ni nekaj nemogočega, ker so najbrž v rešenem domobranskem ali kakšnem zasebnem arhivu tudi vsaj javni nemški dokumenti o tej prisegi, če že ne tudi tajni. Točen nemški izraz bi pomagal razčistiti vprašanje, kaj so si merodajni nemški predstavniki predstavljali pod tem domobranskim aktom, kar bi nakazovalo tudi njegov izvor.

Na strani 248 sledi vrsta dejstev, ki — za emigrantska ušesa — zvenijo prepričljivo in se zdijo logična in samoposebi umevna, ki pa v resnici nimajo nobene pravne veljave, ker niso dokumentirana z viri, čeprav ti morda celo obstajajo.

Dr. Urbanc navaja:

1. Poziv Tita, 5. maja 1941, naj se nemško govoreči „tovariši“ vključijo v nemške službe s takimi in takimi nameni. Kje je vir te navedbe?

2. Manifestacije, ki naj bi jih komunisti organizirali leta 1941 za priključitev Nemčiji. Vse Slovenije ali samo tistih delov, ki so jih zasedli Italijani? Kje so viri za to trditev?

3. Rojake v službi Gestapa in OVRE. Za Gestapo je znanih nekaj imen. Kaj pa OVRA? Kje so ta imena?

4. Politike, javne delavce, vplivne rojake, ki naj bi delali na dokončnem odtujenju Slovenije. Imena?!

Ista nejasnost se nadaljuje pri navajanju primerov kolaboracije v drugih zasedenih evropskih državah. Pri navedbah o francoskem maršalu Petainu posebej moti pripomba, da je na procesu dokazal, da je „reševal francoska življenja in (celo) podtalno pomagal zaveznikom“. Tu je v oklepaju navedeno (Franco-Hitler-Gibraltar). Kako naj si to razlagamo?

Neroden je tudi zapis, da se je Laval, ko so Nemci zahtevali od njega, da ustavi infiltracijo ameriških agentov v Maroko — „napravlil mrtvega“ (?) in citiral ameriško-francosko pogodbo. Itd.

Ko preide na specifične slovenske razmere navaja dr. Urbanc pismo, ki so ga 18. aprila 1941 takratni slovenski politični in javni predstavniki poslali italijanskemu komisarju Grazioliju. Dr. Urbanc, ki je to pismo odkril v arhivu OZNE v Ljubljani, ga omenja kot „rutinsko“ zadevo in navaja samo nekaj stavkov. V resnici gre za enega ključnega dokumentov slovenske medvojne drame, zato bi to pismo moralo biti objavljeno v CELOTI, pa naj potem pade krivda ali odgovornost zanj na kogarkoli. Po 50. letih ni treba nikogar več ne ščititi, ne zagovarjati, ne braniti. Resnica je ena sama.

Pri tem poglavju bi kazalo tudi spregovoriti o pisanem ali nenapisanem protokolu, po katerem se vršijo politične predaje, kapitulacije in podobno. Bil sem osebno prisoten pri predaji Ljubljane italijanskemu vojaškemu predstavniku. Takratni župan dr. Adlešič, ki so mu zaradi tega dejanja do konca življenja zlivali goliide gnojnice na glavo, je takrat v nekaj kratkih stavkih sporočil italijanskemu oficirju, da je pripravljen izročiti Ljubljano italijanskim oblastem, nakar so se odpeljali v mesto, kjer so bili podpisani potrebni dokumenti.

Seveda prihaja pri tem človeku na misel Napoleon, ki je v zasedeni Moskvi zaman čakal na rusko delegacijo, da mu izroči mesto in potrdi kapitulacijo. Toda to se je dogodilo skoraj 150 let popreje, ko ni bilo modernih komunikacij pa tudi ne tolikšnih političnih problemov. Dejstvo je, da je nek stik med obema stranema potreben, saj navsezadnje tudi Nemčija sama ni ob koncu vojne enostavno odšla na domove, temveč se je kapitulacija izvršila po nekem protokolu, četudi so bili nemški generali, ki so ga podpisali, kasneje obsojeni kot vojni zločinci. V trenutku kapitulacije so bili uradni predstavniki poražne Nemčije.

V poglavju o „kolaboraciji KPS in zaveznikov“ piše dr. Urbanc, da je „že spregovoril o kolaboraciji komunistov in nacistov pred 22. junijem 1941“. Res je to stvar omenil, toda navedel ni nobenega dokumentarnega dokaza. Bolj je obdelano poglavje o sporazumu, ki so ga partizani dosegli z Nemci na Primorskem, čeprav je tudi tu nekako mimogrede zapisano: pri tem sporazumu so sodelovali: baron Pace iz Gorice, nek drug italijanski plemenitaš (?), LORENZ KUCHAR, takrat v Berlinu... Ali je to Lovro Kuhar, Prežihov Voranc? Ali je bil takrat res v Berlinu? In če je bil, kako je sodeloval pri podpisu sporazuma na Primorskem? To se zdijo logična vprašanja, ker besedilo, kakršno je, bralca moti in bega s svojo nejasnostjo

in nedorečenostjo.

Povsem pa preseneča avtorjeva zaključna ugotovitev, da je bila kolaboracija v zasedeni Sloveniji „brez upravičenega razloga bolj omejena kot v večini drugih držav“. Človek ne ve, kako naj si to razlaga. Res je, da je bila kolaboracija zakasnela, da bi bilo žrtev najbrž manj, če bi se razmahnila že prej, toda dejstvo da se ni, v resnici dokazuje, kako težka je bila ta odločitev, pa tudi, da so se ljudje, po večini so bili to preprosti kmečki ljudje, odločili zanjo šele, ko res ni bilo nobenega drugega izhoda več. Prav to obotavljanje torej dokazuje, da ni šlo za nikakršno „kolaboracijo“ iz PROTINARODNIH, IZDAJALSKIH razlogov, temveč za upravičen boj za goli obstanek in za ohranitev osebnega in narodnega premoženja. Skratka za SAMOOBRAMBO. Osnovna pravica do samoobrambe, po Grotiusu ali komur koli drugem, pa za to ne postavlja NOBENEGA pogoja. Samoobramba je osnovna človekova pravica, o njenem načinu torej odloča on sam po svoji preudarnosti in po okoliščinah, ki mu jo narekujejo.

Dr. Urbancu je vsekakor treba izreči priznanje za opravljeno delo, ker je z njim nakazal smer bodočega preučevanja tega kritičnega problema slovenske zgodovine. Ne gre namreč le za to, da se opere čast pobitih slovenskih domobrancev. Oni so nad vsemi človeškimi merili, njihova palma mučeništva jim je zagotovljena za vse čase, toda mnogi ljudje po njihovi domovini se še vedno šibijo pod bremenom starih obdolžitev in očitkov, kar še vedno onemogoča ustvariti tisto odkrito, pošteno, iskreno sožitje, ki je potrebno, če naj Slovenija nekoč res zaživi novo življenje, neobteženo s travmami preteklosti.

Poizvedba: Kdo ve kaj o mojem bratu — domobrancu Matiji Žalcu-Mateju? Pogrešan je od leta 1943. Za sporočilo se že v naprej prisrčno zahvalim: Sestra Žalec por. Madronič Katarina (Marija) Draga 5-68344, Vinica pri Črnomlju - Slovenija.

Popravek

V uvodniku štev. 1-2 je v 13. vrstici prvega odstavka zapisano: neznan bolezen. Pravilno: NENADNA BOLEZEN.

V članku Jože Repar — 80-letnik v štev. 1-2 je izpadel stavek: Poročil ju je kanonik Frančič Janez v Novem mestu.

Jože Dovjak —**85-letnik**

V začetku februarja v Clevelandu je slavil 85. rojstni dan soborec Jože Dovjak.

Rojen na Viču pri Ljubljani, je tam živel vse do usodnega leta 1945, ko je v sklopu domobranskih enot zapustil domovino. Dalj časa se je zadrževal v Trstu, nato pa je odšel v Združene države.

Po kratkem bivanju v Pensilvaniji, se je preselil v Cleveland in s tem se je pričelo njegovo kulturno delovanje v slovenski skupnosti.

Od vsega začetka je bil član pevskega zbora pri sv. Vidu, nastopal pa je tudi kot solist na Korotanovih koncertih; še bolj pa je poznan po gledaliških nastopih: njegov „Slehernik“ predstavlja najmočnejšo odrsko predstavitev v slovenskem Clevelandu.

Ko so se doma, med okupacijo, ločevali duhovi, je Jože, zvest svojim načelom, takoj našel pot v protikomunistične oddelke ter je leta 1944 v Stični za las ušel smrti, ko so otroci prinesli podtaknjeno partizansko bombo na domobransko poveljstvo.

V emigraciji se je Jože ves čas krepko udeleževal v borčevski organizaciji in je zvest član Tabora, od njegove reorganizacije.

Dragi Jože, ni Ti bilo z rožicami poslano; boril si se vse življenje, za obstanek, za ljubezen, za resnico in za zvestobo.

Zato Ti zdaj, ko stojiš na tem sijajnem mejniku svojega življenja, želimo še dolg večer, prijeten večer v zavesti, da si našel in izpolnil namen svojega življenja.

Bog Te živi še na mnoga leta!

Soborci

† Nande Žonta nas je za vedno zapustil!

Dne 10. oktobra je po hudi bolezni v zgodnjem jutranjem času prenehal živeti in v Gospodu zaspal Nande Žonta.

Rodil se je v Škofji Loki na Gorenjskem. Svoja mladostna leta je preživel v Št. Joštu. Ni še dopolnil tri leta, ko mu je umrla mama. Kot begunec se je iz Avstrije

preselil v Kanado. Tam sta si z njegovo ženo Ivanka napravila lep dom. Z družino je živel v Hamiltonu. Nande je bil vedno in povsod velik Slovenec ter katoličan, ki je bil v naši javnosti vedno povsod zaželen. Za njegovimi dobrimi deli, ki jih je storil v življenju, je nastala praznina, ki jo bo težko nadomestiti. Bil je član Tabora ZDSPB, kar mu je bilo v ponos.

Vsako leto smo se veselo srečali z njim in njegovo ženko Ivanka na Orlovem vrhu Slovenske pristave pri Clevelandu, ko se je pri tamkajšnji kapeli Marije Brezjanske vršila vsako leto spominska sv. maša v spomin našim domobrancem in vsem žrtvam komunistične revolucije v Sloveniji.

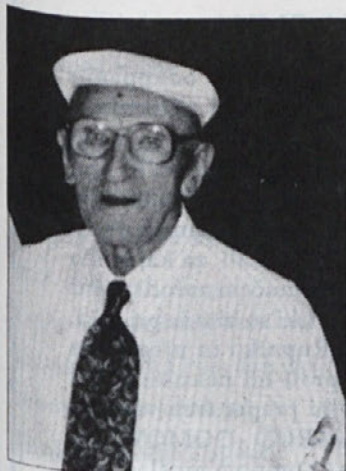
Zapušča ženo Ivanka, sina Petra, vnuka Davida in Michaela. Sestre Milico Ovnič, Jožico Šuštaršič, Štefko Smole in Albino Loboda. Brata Mirko in Janko sta bila vrnjena z domobranci iz Vetrinja v Slovenijo. Brat Rafko je padel v korejski vojni.

Nāše sozālje ženi Ivanki, njeni družini in vsem sorodnikom.

Vedno Vāš Jože in vsi sodelavci Tabora.

Jože Vrtačnik

† Ivan Varšek je odšel

Velikega slovenskega moža Ivana Varška smo za vedno izgubili!

Dne 28. oktobra 1994 je v Clevelandu v Godpodu zaspal naš veliki Slovenec Ivan Varšek. Takoj po njegovi smrti se je ta, nam nezaželena, novica raznesla po našem Clevelandu in daleč naokrog.

Rodil se je v Ljubljani 24. decembra 1903. Njegova žena Jožica je umrla leta 1980 v Clevelandu.

Že kot mali je bil naš Ivan nadarjen in iznajdljiv dečko. Bil je odličen telovadec, ki se je pridružil Orlom. Sam se je izrazil ob priliki, da na Viču pri Ljubljani ni bilo nič nezaželenega med tamkajšnjimi Orli in Sokoli. Temu je bila zasluga tamkajšnjega župnika.

Kot popolnemu telovadcu je njegovo ime zaslovelo po vsej Sloveniji. Telovadnih nastopov se je udeleževal tudi na Češkem in v Franciji. V oktobru leta 1938 je prejel od Jugoslavije odlikovanje reda sv. Save petega razreda za njegove telovadne nastope. To odlikovanje mu je na magistratu izročil takratni ljubljanski župan dr. Jurij Adlešič.

Dne 2. marca leta 1930 se je Varšek poročil z Jožico roj. Keršmanc na Bledu. V blejski župni cerkvi je bila njuna poročna maša, poročil ju je pa župnik Janez Oblak v Marijini cerkvi na blejskem otoku. V zakonu sta imela dve hčerki: Jožico poročeno Mirc in Blanko poročeno Tonkli. Družina se je pred komunistično zasedbo Slovenije umaknila v Avstrijo, odkoder so se za stalno naselili v naš Cleveland. Ivan Varšek je bil več let gospodar Slovenske pristave v Clevelandu, ob strani pa mu je bila vedno žena Jožica.

Oba sta bila zaželena cerkvena pevca v farni cerkvi sv. Vida. Kjerkoli je bila slovenska ali katoliška prireditelj, se to ni končalo brez njiju.

Ivan Varšek je bil stalni član Tabora DSPB. Ostal nam bo vedno nepozaben. V molitvi se ga bomo spominjali.

Naše sožalje njegovi družini in sorodnikom.

Jože Vrtačnik

NÁŠA NASLOVNA SLIKA:

Solze slovenskih mater, žena in deklet ob odkopanih jamah v Jelendolu, v katere so komunistični partizani v jeseni leta 1943 postrelili stotine nacionalnih borcev, ki so jim ponudili skupen nastop proti okupatorju in se jim predali v Grčaricah in v gradu Turjak, so rotile sámo sveto nebo za pomoč. Ker so komunisti še s to generalno vajo za povojni genocid leta 1945 dokončno dokazali, za kaj je šlo OF, je preostala še edina možnost, da se mučeni narod takšni nekulturi upre s katerimi koli sredstvi, ki so bila še pri roki. Samo tako je prišlo do gen. Leona Rupnika in njegovega Slovenskega domobranstva, ki je proti tej nekulturi nad grobovi in ruševinami dvignilo bojni prapor treh vrednot vseh civiliziranih ljudstev: BOG - NAROD - DOMOVINA. So zagovorniki lažne NOB, ki bodo s pompom proslavljeni njeno prigoljufano zmago, kdaj na to pomislili?

Za mesec MAJ-JUNIJ, ob 50-letnici komunističnega holokavsta, bo izšla podvojena, slavnostna številka naše revije v dokaz zgodovini in obsodbo zločincem.

Številka bo vredna, da jo pošljete tudi v Slovenijo.

Posebna naročila na Tel./Fax: (54-1) 258-8952

DAROVALI SO

V SOCIALNI SKLAD:

	<i>v dol.</i>		
		Polde Omahen	20
		Milan Zajec	10
		Dragica Pust	30
Franjo Mejač	50	Mara Kolman	50
Dr. Miha Mejač	50	Filip Oreh	20
Mary Coffelt	50	Lojze Gregorič	50
Ivan Kunovar	20	Marija Sladič	30
<i>V spomin Ivana Palčiča:</i>		Ciril in Jelka Pfeifer	25
Magda in Frank Mehle		Ludvik Kolman	10
<i>(kan. dol.)</i>	50	Branko Pogačnik	20
Lojze in Rozi Starič <i>(kan. dol.)</i>	50	Milan Povše	10
Jože in Francka Pust <i>(kan. dol.)</i>	25		
Franjo in Minka Mejač	20	ZA ROŽMANOV DOM	
Hinko in Marija Župančič	20	Ferdo Martinčič <i>(kan. dol.)</i>	80
Pičman Janez <i>v spomin na:</i>		Matija Slak <i>(kan. dol.)</i>	50
Luvika Kolmana, Jožeta Jereba,		<i>V spomin Ivana Palčiča:</i>	
Milana Dolinarja in Lojzeta		Toni in Ana Malevič	50
Petriča (skupno)	500		

v pesih

V TISKOVNI SKLAD

<i>V spomin Nande Žonta:</i>		Stane Buda <i>v spomin na</i>	
Filip in Ida Oreh	20	Antona Mivška	30
Jože in Poldi Bojc	20	Janez Kožar <i>v spomin na</i>	
<i>V spomin Ivana Palčiča:</i>		Antona Mivška	30
Florojan Slak <i>(kan. dol.)</i>	100	Lojze Gregorič	50
		Ljudmila Brumen <i>v spomin</i>	
		<i>na moža Vinka Brumna</i>	50

VSEBINA

Sramota — Opozorilo	49
Ob 50-letnici slovenskega holokavsta	51
Poziv državnemu zboru	52
Ob 50-letnici vetrinjske tragedije - <i>Nace Frančič</i>	53
Mednarodni interesi in Slovenci - <i>Tone Arko</i>	56
Vardevanje besede - <i>Stanko Kociper</i>	62
Zločini kolaboracije - <i>Ivan Korošec</i>	65
Lado Ambrožič: Po čem je zmaga - <i>Tone Podgorc</i>	75
Govor protikomunističnim borcem - <i>Jakob Planinšek</i>	78
MNENJA IN DEJSTVA	81
Ubežni kmet - <i>Ivan Korošec</i>	85
Kolaboracija v luči mednarodnih določb in prakse - <i>Pavle Borštnik</i>	86
NAŠI MOŽJE	93
NAŠI MRTVI	94
DAROVALI SO	III

Hurlingham Sucursal Correo Argentino (Bs. As.)	TARIFA REDUCIDA Concesión Nº 1596
	FRANQUEO PAGADO Concesión Nº 2619